

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

1.)

1. Klaas heeft het met de meester te kwaad.

„Klaas Willems kom jij eens hier!”

De stem van meester Oltusius is hard en klinkt duidelijk boven het lawaai, dat in de klas heerst uit.

Maar Klaas doet of hij niets hoort.

Misschien gebeurt er iets, waardoor de aandacht van de meester wordt afgeleid en dan komt hij vrij.

„Klaas, Klaas, de meester roep je jō,” zegt Lieven Melisz. heel gediensig. Maar Klaas bromt „laat naar je kijken sufferd, denk je, dat ik dát niet gehoord heb?”

Diep gebogen zit hij over een oud beduimeld boekje en spelt de woorden, die hij leren moet, maar die niet in z'n hoofd willen blijven hangen.

Ha, de meester schijnt hem te vergeten.

Mooi daar staat Leyn Hendriks bij de kathedr. 'n Lief jongetje, die Leyn, hij zal er van lusten.

Klaas kijkt weer in z'n boekje: de Catechismus. Hij moet vraag en antwoord 60 er in zien te hijsen, maar mensen, dat valt niet mee.

'n Snerpende gil klinkt boven de gewone herrie uit.

Die kreet is van Leyn, weet Klaas; hij loert over zijn boek heen. Jawel hoor, Leyn heeft een fikse klap met de bullepees op z'n achterwerk gehad en daar komt de tweede... „Au!” gilt Leyn. Overall in de klas wordt gelachen.

Geen zweem van medelijden is er te bespeuren. Ook Klaas lacht ofschoon hij op vingers en duimen kan uitrekenen, dat hij vóór het „elf-uurtje” van de meester, van hetzelfde laken een pak zal hebben.

Nog een paar maal snerpt de bullepees door de lucht en Klaas is er van overtuigd, dat er nu blauwe lijntjes staan op het zitmachinetje van Leyn.

De terechtstelling is nu afgelopen. Al wrijvend langs het getroffen lichaamsdeel, gaat Leyn naar z'n plaats terug.

„Klaas Willems kom jij eens hier!”

Klaas verroert zich niet, hij studeert. Maar dit maal houdt de meester vol.

„Klaas Willems van Hoorn hier komen!” klinkt het voor de tweede maal.

„Daar ga je Klaasje,” fluit Lieven tussen z'n tanden, „ook blauwe lijntjes mannetje.”

„Dat moet ie proberen!”

Klaas heeft nog steeds ijverig vraag 60 onder handen.

„Voor de derde maal...” galmt het nu door de bedompte ruimte, „Klaas Willems van Hoorn kom hier!”

„Nou krijg je voor een stuiver,” plaagt Lieven, als hij ziet dat Klaas opstaat.

Langzaam slentert de jongen naar de gevreesde kathedr.

Meester Oltusius is een streng man, dat is in heel Vlissingen bekend. En dat is wel nodig ook, want de jeugd van deze havenstad is lang niet mis. 't Zijn rauwleren van knapen, allemaal.

Maar meester Oltusius is een onverschrokken man en naast de kennis, die hij hun inprent, probeert hij hen ook nog eerbied in te boezemen voor het gezag.

Klaas staat nu voor zijn rechter.

„Jij had gisteren vraag 60 al moeten opzeggen!”

„Ja meester!”

„En je kende ze niet; ken je ze nu?”

„Nee meester!”

„Wat zeg je daar, schelm?”

„De waarheid meester!”

„Dus je kent ze nóg niet? Je hebt je tijd weer zitten verluieren?”

„Nee meester, ik heb hard geleerd, maar 't is zo'n moeilijke vraag.”

De meester neemt zijn Catechismus-boek en leest: „Hoe sijt ghij rechtveerdig voor Godt?”

„Ik weet het niet meester!”

Maar Oltusius let niet op deze ontkenning.

In zijn ijver, nu zijn doel te bereiken is hij al vast begonnen: „Alleen door een oprecht geloove in Jezus Christus! alsoo dat al is 't dat mij mijne consciëntie beklaaght, dat ick tegen alle de geboden Godts swaerlick gesundiget ende derselven geen gehouden hebbe ende noch steeds tot alle boosheyt geneyght ben.”

„Ga voort!”

„Ik ben nog niet begonnen meester!”

Er glijdt een glimlach over Klaas' gezicht en dat wordt hem noodlottig, want de meester begrijpt, dat hij een figuur gemaakt heeft. De rollen zijn omgekeerd: de meester zegt op en Klaas luistert.

„Ik zal jou leren lachen!” buldert Oltusius.

„Dat kan ik 'al, meester!”

De klas, die met spanning het proces heeft gevolgd beloont Klaas met een daverend applaus. Dat doet de maat overlopen.

Oltusius springt uit zijn kathedraal, grijpt Klaas beet met de ene en de bullepees met de andere hand, maar de jongen steekt z'n been uit en de meester valt voorover op de grond. Alle leerlingen lopen van hun plaats en draven naar de plaats van het onheil.

Daarop heeft Klaas gerekend.

In de algemene verwarring wil hij ontsnappen, maar hij heeft zich vergist in de sterke hand van de meester. Niet voor niets is Oltusius soldaat geweest in het leger van de Prins. Klaas kan niet loskomen en als meester weer overeind gekrabbeld is begint de tuchtiging en die is veel zwaarder dan de straf die Leyn straks onderging. Ongenadig knallen de slagen. Maar Klaas zet de tanden op elkaar.

„Vanavond komt vader uit Londen!” galmt hij in de pauze tussen twee slagen en in de volgende pauzes klinkt het: „Ik zal hem wel eens vertellen welk een kinderbeul jij bent!”

Deze bedreiging bezorgt Klaas nog een paar slagen extra. Dan is de straf voltrokken en als een geslagen hond valt de jongen op z'n plaats weer achter de catechismus.

Willem Janszoon van Hoorn is schipper op z'n eigen schip. Daarmee vaart hij geregeld naar Londen. Het is zijn bedoeling, dat zijn oudste jongen later ook schipper wordt. Daarom heeft hij hem op de „bij-school” van meester Oltusius gedaan omdat daar meer geleerd wordt dan op de gewone school. Oltusius kan goed rekenen en dat had Klaas juist nodig ¹⁾.

Klaas ligt voorover op z'n armen op de lessenaar en leert niet.

„Dat muisje zal een staartje hebben,” troost Lieven die naast hem zit, „nu krijg je de meester vanavond nog op bezoek ook Klaas.”

„Laat die komen; ik ben er ook!”

¹⁾ In 1586 werd de eerste armenschool in ons land te Vlissingen geopend.

De schrikkelijke straf, die aan Klaas is voltrokken heeft intussen de klas wat onder de indruk gebracht. De „haneboekers” zitten vlijtig te spellen en de rekenaars cijferen dat het een aard heeft. Dit werkt gunstig op de stemming van meester. Hij neemt z'n stenen pijpje, stopt het uit de tabaksbuil en begint genoegelijk te smoken. Oltusius is een van de weinigen in Vlissingen, die tabak „zuigt”. Hij heeft het van de Spanjaarden geleerd. Zij roken uit stenen pijpjes met kleine koppen en precies zo een heeft meester.

Als de pijp uit is legt meester haar op de lessenaar en dan steekt z'n vrouw haar hoofd om de hoek van de deur en zegt, dat het elf uur is.

Voor de jeugd is dit de mooiste mededeling van de hele morgen. Ze betekent pauze! Minstens een kwartier lang worden ze nu aan zich zelf overgelaten, want de meester gaat in huis een kroes bier drinken.

Nauwelijks is de meester verdwenen of de klas verandert in een Poolse landdag. Er wordt gezongen, geschreeuwd en ook niet weinig gevochten.

Klaas bemoeit zich vanmorgen niet met z'n vrinden. Hij blijft op z'n armen liggen, tot hij ziet dat niemand meer enige belangstelling voor hem heeft. Met z'n dolk snijdt hij vliegensvlug een lange dunne splinter van de bank en daar mee gewapend gaat hij naar de lessenaar. Ha! daar ligt de pijp van de meester. Resoluut pakt hij haar beet en breekt de steel midden door. Nu steekt hij de houtsplinter in de beide einden, drukt ze tegen elkaar en de pijp is weer gemaakt. 'n Minuut later ligt ze weer op de lessenaar alsof er niets gebeurd is.

Niemand heeft gezien, wat Klaas heeft gedaan. Langzaam slentert de jongen nu naar zijn vrienden.

„Daar zal voor jou wat opzitten ventje,” meent Krijn van Kaatje-meu en Leyn Hendriks informeert of die klappen bij Klaas ook zo doortrokken. Leyn moest nog voortdurend wrijven. Samen zijn ze het met elkaar eens, dat meester Oltusius een strenge baas is en ze nemen zich voor hem nog eens goed er tussen te nemen. De grote vraag is alleen maar: hoe! Daar geeft Klaas geen antwoord op.

Jullie moesten eens weten, wat ik weet, denkt hij, maar hij zegt er niets van.

Ondertussen keert meester Oltusius weer in het schoolvertrek terug. Hij klapt in de handen ten teken dat het werk weer gaat beginnen en ter waarschuwing aan de jongens, die in de straat spelen, dat ze moeten binnenkomen. Veel haast maken ze niet, maar eindelijk zit ieder weer op z'n plaats. Er wordt weer gespeld en gecijferd en Klaas Willems zit weer gebogen over vraag 60 van de Catechismus. Alleen Leyn Hendriks ontbreekt. 't Verwonderd de jongens niet. Als je 's morgens vroeg al zo smeer gehad hebt, is het best te begrijpen, dat je er voor de rest van de dag tabak van hebt.

Meester Oltusius grijpt z'n pijp en de tabaksbui. Het kleine kopje wordt met geurig kruid gevuld en dan neemt hij het kleine testje met vuur, dat altijd onder zijn bereik staat en steekt de pijp aan. Hij wil tenminste de pijp aansteken, maar 't lukt niet. Wat hij ook trekt, hij kan het vuur niet in de pijp krijgen. Klaas loert over de catechismus heen naar de meester. Hij geniet, maar met vrezen en beven. Als de meester ontdekt, waar de fout zit zal er wat zwaaien. Maar voorlopig is hij nog niet zover, want hij begint de pijp leeg te halen. Zeker te vast gestopt. Voor de tweede maal gaat de tabak in de pijp, weer wordt ze bij het vuur gehouden, doch zonder enig resultaat. De meester trekt, trekt, maar geen wolkje rook komt er uit de pijp.

Klaas ziet hem boos worden. nijdig kijkt hij naar de weerbarstige pijp. Elk ogenblik vreest Klaas de uitbarsting. Maar dan opeens...

Met een harde smak wordt de deur van het vertrek opengegooid en daar staat Leyn Hendriks met een verschrikt gezicht.

„Meester, meester!” schreeuwt hij, „er is brand in de Broedersteeg zeggen ze, of u maar dadelijk de klok wil kleppen!”

Oltusius smijt z'n pijp weg en stapt het lokaal uit, op de voet gevolgd door de nieuwsgierige jeugd. De meester gaat naar de toren van de Sint Jacobskerk en de leerlingen naar de brand.

Weldra klinken de klokkeklanken over de stad...

Maar in de Broedersteeg is alles rustig. Nergens is brand te ontdekken.

Tenminste geen uitslaande brand.

De mensen, die te hoop lopen, begrijpen er niets van. De klok klept toch, dus er moet brand zijn.

Als de meester z'n plicht heeft gedaan, gaat hij ook eens in de Broedersteeg kijken.

Hij informeert, waar de brand is.

Maar niemand kan hem inlichten. Dan kruipt een vaag vermoeden zijn hart binnen.

Beetgenomen! denkt hij. O die lelijke rabouwen, ik zal ze. Speurend ziet hij rond, maar Leyn Hendriks is nergens te zien.

Die middag is er geen school, want meester Oltusius is op het stadhuis ontboden...

Lijsbeth van Walvoorden, de vrouw van schipper Willem Jansz. van Hoorn staat in de deur van haar huisje als Klaas thuiskomt.

„Klaas je vader is buitengaats,” zegt ze, „hij en Cornelis Leenhouders zijn beiden gezien.”

„Maar moeder dan ga ik dadelijk naar het havenhoofd.”

„Eerst eten Klaas, de pot staat op tafel,” commandeert moeder.

Dat doet Klaas nu, want moeder zegt, dat vader nog lang niet binnen is.

Maar zodra het eten op is rent Klaas weg. Hij gunde zich bijna geen tijd om naar het bijbellezen te luisteren en te danken.

Fijn vader afhalen, dat is vrij wat beter, dan bij meester Oltusius in dat hok zitten en vraag 60 van de catechismus leren.

(Wordt vervolgd.)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

II.)
2. *Pedro en Carlos krijgen een moeilijke opdracht*

Don Bernard de Mendoza, Spaans gezant te Londen zit in zijn fraaie werkkamer en houdt een groot vel perkament in de hand. Het is een brief van de Prins van Parma, landvoogd in de Nederlanden, die hij zo juist heeft ontvangen.

Deze brief brengt hem geen geringe zorg. Want Parma ontvouwt daarin een plan, waaraan Mendoza moet meewerken. Het plan komt hier op neer: Parma wil de stad Antwerpen belegeren, maar vreest dat dit niet zal gelukken als hij niet eerst de stad Vlissingen in zijn macht heeft.

Sinds 6 April 1572 is Vlissingen al een stad van de Prins en de Vlissingers denken er niet over zich weer onder het Spaanse juk te buigen.

Dat weet Parma wel en daarom wil hij Vlissingen met een list in zijn macht zien te krijgen. Er varen nogal wat schippers van Vlissingen

op Londen. Enkele van die lui moeten omgekocht worden en daarvoor moet De Mendoza zorgen. Hoeveel dat kost doet er niet toe, maar de list moet gelukken. Er moeten een paar schepen met Spaanse soldaten heimelijk de haven van Vlissingen worden binnengesmokkeld. Dat is de opdracht.

En nu moet De Mendoza maar zorgen voor de uitvoering daarvan. De gezant moet daarover eens een poos nadenken.

Hij is er gloeiend voor: hij wil Parma graag helpen en de zaak van de koning dienen, maar of het zal lukken is de grote vraag. Lang en breed zit hij de zaak te overdenken en dan grijpt hij eindelijk zijn tafelschel en belt zijn bediende.

„Laat Pedro en Carlos dadelijk hier komen!” commandeert hij.

„Zeker Excellentie, ik zal ze dadelijk roepen.”

Vijf minuten later staan Pedro en Carlos in de kamer van de gezant.

„Jullie kunnen tamelijk goed Hollands spreken is het niet?”

Jawel Excellentie,” zegt Pedro, „ik heb jaren in Holland gediend; ik heb het beleg van Leiden meegemaakt...”

„Zo dus jij bent ook voor het water op de loop gegaan Pedro?”

„Ik ben altijd bang geweest voor natte voeten,” lacht Pedro.

„Ja, ja... Nu maar ik zal je het water niet insturen. Maar je moet wel bij het water zijn. Jij Carlos spreekt toch ook een beetje Hollands?”

„Zeker Excellentie!”

„Nu goed, dan zijn jullie juist de kerels, die ik nodig heb. Luistert nu eens goed. Jullie moeten het havenkwartier in gaan en daar in kennis zien te komen met schippers uit Vlissingen. Maar denkt er goed om, het moeten schippers zijn, die in Vlissingen thuis horen. Je maakt een praatje met hen en probeert hun vertrouwen te winnen. Royaal met bier zijn, dat begrijp je; je hoeft niet op geld te letten, wacht ik zal je even van duimkruit voorzien.”

Dit zeggend haalt de gezant een fulpen beurs te voorschijn en werpt een paar goudstukken op tafel. De ogen van Pedro en Carlos beginnen te schitteren. De baas is gul vandaag, daar zal voor hen ook nog wel een grijpstuivertje overschieten.

„Nog iets tot uw orders Excellentie.”

„Nee, jullie kunt gaan, maar dadelijk bij mij persoonlijk rapport uitbrengen, zodra je een contact hebt gelegd.”

„Zeker Excellentie!”

Pedro en Carlos groeten en vertrekken.

Dicht bij de haven staat een kroeg. Er staan er daar wel meer, want het zeevolk houdt van een pintje bier. Maar die ene kroeg springt toch dadelijk in het oog, omdat zij zo'n weidse naam draagt. Er hangt een bord uit, waarop de naam te lezen staat: „De Gouden Eenhoorn”. 'n Afbeelding van het beest staat er zwaar verguld op.

Als schipper Willem Janszoon van Hoorn en zijn vriend Cornelis Leenhouder in Londen zijn, zoeken ze altijd hun troost in „De Gouden Eenhoorn”. Het bier daar is best en de kastelein is een vriendelijk man.

Vanmiddag zitten ze daar weer.

Het wachten is op de vloed en omdat de eb pas is ingetreden hebben ze nog wel enkele uren de tijd. Door Londen zwerven is ook niets en aan boord kunnen ze nog lang genoeg zijn. Dus zoeken ze vertier in „De Gouden Eenhoorn”. Ze zitten er nog niet lang als er een paar Spaanse soldaten binnenstappen.

„Spekken!” zegt Willem zacht tegen Cornelis.

„Wat willen die lui hier?” bromt Leenhouder.

„Dat zullen we gauw genoeg weten, houd je maar gedekt!”

De soldaten kijken de taveerne eens rond en gaan dan aan het tafeltje zitten, waar de schippers hebben plaats genomen.

„Koeten middag!” zeggen ze vriendelijk.

„Ook de goeie dag!” brommen de zeelui.

„Koete reis gehad?” informeert Pedro.

„Spreek jij Hollands?” informeert Willem.

„Zeker, zeker, ik jarenlang in Holland geweest zijn, en mijn makker Carlos ook. Hebben het beleg van Leiden meekemaakt.”

„Zo, zo, dan hebben mijn vriend Kees en ik er aan meegeholpen om jullie weg te jagen?”

„Hoe dat zo?” informeert Pedro.

„Wij zaten op de platboomde schuiten van Boisot, die brood en haring naar Leiden brachten. Jongen, jongen, wat liepen jullie hard.”

„Wij bang voor natte voeten zijn, vriendschap.”

„Ja dat begrijp ik, maar daar geven wij in Holland niets om...”

„Nee, nee, Hollanders echte waterratten

zijn,” fleemt Pedro, „erg dapper en koed vechten kunnen.”

„Heel wat beter dan jullie, da's vast!” verzekert Leenhouder.

Even stukt het gesprek.

Dan zegt Pedro opeens met een lichte schrik: „Maar wat zie ik, de kroezen ledig, dat mag niet, zeelui moeten drinken. Hallo kastelein, wees zo koed en breng vier kroezen bier!”

„Hoe heb ik het nou?” vraagt Willem, „gaan de Spanjaarden ons nu tracteren?”

„Zeker, zeker, wij wapenbroeders zijn, wij beiden gevochten om Leiden, wat jij Carlos, die dappere mannen uit Den Briel moeten bier hebben, om vriendschap te bezegelen.”

„Pardon,” meent Willem, „wij komen niet uit Den Briel, maar uit Vlissingen!”

„Ach, dan verkis ik mij. Spanjaarden menen dat alle dappere Hollanders uit Den Briel komen.”

„Begrijp ik, dat zit 'em in 1 April!” lacht Willem.

Ze babbelen daar een poosje over door en dan vraagt Carlos: „dus de schippers komen uit Vlissingen. Is dat ook een krote stad, zo kroot als Londen misschien?”

„'t Is helemaal geen kroot,” zegt Leenhouder.

„O zo niet kroot?” vraagt Carlos, die niet begrijpt wat Leenhouder bedoelt.

„Zeker, wel groot,” zegt Willem nu. „Vlissingen is groot en sterk, dat krijgen de Spanjaarden nooit!”

„Wij zullen het ook niet proberen!” huichelt Pedro, „wij zeker natte voeten krijgen!”

En hij lacht om zijn eigen aardigheid.

„Je zult vast en zeker nog wel meer krijgen, als je het probeert!” verzekert Leenhouder.

Maar Pedro en Carlos gaan daar niet op in. Ze lachen maar eens en Pedro zegt: „Nee, nee, wij van vechten kenoege, wij vriendschap met Hollanders. Allo kastelein schenk de kroezen nog eens in!”

Cornelis en Willem kijken elkaar eens aan. Wat zit daar achter?

Zoiets is hen in hun hele leven nog niet overkomen. Maar Pedro heeft de volle kroes al in de hand en hij zegt: Wij drinken op onze koede vriendschap.

Tot driemaal toe worden de schippers die middag getraceerd door Pedro en Carlos en als die eindelijk opbreken informeren ze, wanneer de schippers in Londen terug denken te zijn.

„Over veertien dagen!” zegt Leenhouder.

„Koed, koed, dan komen wij weer kezellig praten met onze koede vrienden.

En ze houden woord ook, want als de schippers veertien dagen later weer in de „Gouden Eenhoorn” zitten verschijnen Pedro en Carlos daar ook en het is weer al gulheid en harte-lijkheid wat er aan is. Maar de schippers zijn

op hun hoede. Zij begrijpen best, dat achter die schijnbare vriendschap een of andere bedoeling zit. Daarom hebben ze afgesproken, dat zij zich van de domme zullen houden, om te weten te komen, wat die Spanjaarden eigenlijk in hun schild voeren.

„Koede reis gehad?” informeert Pedro, als de kroezen gevuld zijn.

„Uitstekend!” verzekert Willem. „Wel een beetje storm gehad, maar dat deert niet, dat zijn wij wel gewoon.”

„Kent u veel mensen in Vlissingen?” informeert hij nu voorzichtig.

En Willem antwoordt dadelijk: „Ik ken alle mensen en alle mensen kennen mij. De kleinste jongen in Vlissingen weet wie schipper Willem Janszoon van Hoorn is en bij de burgemeester ben ik kind aan huis!”

„Zo, zo, dat is mooi!” taterd Pedro, „dat is keducht mooi. Ka je wel eens bij de burgemeester op bezoek?”

„Elke keer als ik in Vlissingen kom,” snijdt Willem op, „hij zou kwaad zijn als ik het niet deed. Nou je begrijpt, dat ik er voor zorg, dat ik er ben. 't Is altijd gemakkelijk als zo'n hoge Piet je vriend is!”

„Dat zou ik denken!” stemt Pedro in, „dat is erg gemakkelijk, dat kan koed te pas komen... als je eens... als je eens... nu ja een Hollandse schipper zal ook wel eens 'n beetje smokkelen.”

„Smokkelen? Wel man ik doe niet anders.”

„Hallo kastelein, schenk nog eens in!” roept Carlos en Pedro vraagt: „Maar koede vriend, ben je dan niet bang voor het onderzoek in de haven?”

„Onderzoek?” vraagt Willem minachtend, „dacht jij dan soms, dat het schip van Willem Janszoon van Hoorn in Vlissingen ooit onderzocht wordt? Man hoe kom je er bij? Daarvoor vertrouwen ze mij veel te goed, wat jij Cornelis?”

Leenhouder bevestigt wat zijn vriend zegt. De Spanjaarden zijn een en al verbazing.

„Bij San Jago, dat is erg gemakkelijk,” roept Pedro in vervoering uit.

Maar Willem zet hem dadelijk op zijn nummer.

„Niet vloeken, hoor,” zegt hij, „in de catechismus staat...” maar Cornelis zegt dadelijk:

„Och kerel, wat weten die Spanjaarden van de catechismus af.”

„Daar dacht ik zo gauw niet aan, kerel, maar je hebt gelijk” en dan weer tot Pedro „je moet niet vloeken begrepen, anders is het gauw uit met onze vriendschap.”

„Ik zal er aan denken,” zegt Pedro nederig, „maar ik vond het zo mooi, dat jij zo koed vertrouwd wordt.”

„Maar daarom behoef jij nog niet te vloeken!”

„Nee nee zeker niet; zo zo dus jullie kunnen eigenlijk net zoveel smokkelen als je wilt?”

„Alles wat je maar wilt, al waren het Spaanse soldaten!” pocht Willem.

„Nu maak je een krapje,” meent Pedro, „wie zou het nu in z'n hoofd halen, om Spaanse soldaten te smokkelen, daar is immers toch niets aan te verdienen?”

„Ik niet, maar jij misschien well!”

„Ik...? Zou ik Spaanse soldaten kaan smokkelen, kom nou, dat weet je wel beter. Maar als ik eens zo kek was, om Spaanse soldaten naar Vlissingen te smokkelen, zou jij die dan heus binnen weten te brengen?”

„Wis en drie, al was het een schip voll!”

„Koede kenachte, dat is kans kroot, zoiets had ik nooit kunnen denken!”

„Nou maar 't is toch zo!” verzekert Willem.

„Daar drinken we op! Kastelein de kroezen moeten weer vol of hebben de heren liever wijn dan bier. Het keeft niets hoor, ik zal het wel betalen!”

Willem geeft Cornelis een knipoogje.

„Nee,” zegt hij dan onverschillig, „laten we het nu maar bij bier houden, het bier is best in de „Gouden Eenhoorn”, wat jij Cornelis?”

Die middag rapporteren Pedro en Carlos aan Don Bernard de Mendoza, dat de zaken er best bij staan. Ze hebben een paar schippers gevonden, die in Vlissingen een blind vertrouwen genieten en die best over te halen zullen zijn, een paar schepen met soldaten binnen Vlissingen te brengen.

„Goed zo mannen,” zegt De Mendoza „en denk er om je spaart geen geld hoor, hier heb je alvast ieder tien goudstukken, probeer de zaak maar vlug voor elkaar te brengen!”

(Wordt vervolgd.)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

3).

III. Moeder, wat doet Vader geheimzinnig

Nog maar goed en wel staat Klaas Willemsz. op het havenhoofd of hij heeft de beide scheepjes al in de gaten.

Het schip van z'n vader vaart vooraan ziet Klaas. Natuurlijk, hij had het niet anders verwacht.

Die „Zeemeeuw” is een lekker scheepje en vooral nu met de wind in 't lapje, snijdt het door de golven.

Bij Klaas komt het verlangen boven ook eens mee te mogen naar Londen. Dat lijkt hem een heerlijke tocht. Maar vader is tot nu toe niet te vermurwen geweest.

„Jij bent op de bijschool van meester Oltusius en daar moet jij zoveel leren als je maar kunt; later kun je dan wel gaan varen, aan halfbakken jongens heb ik niets!”

Jawel, later, wanneer zou dat zijn.

Moet je zo'n scheepje daar toch eens zien aankomen, recht op de haven aan. Maar z'n vader is ook een schipper van de bovenste plank. Kijk die Cornelis Leenhouders zeil bij zetten. Zijn „Kieviet” wil natuurlijk gelijk met de „Zeemeeuw” binnen zijn. Maar dat lukt je niet baas, dat lukt je toch niet. Toe maar nu gaat vader al zeil minderen en dan kan hij toch nog het eerst binnen zijn. Of die „Zeemeeuw” ook een vlugge vogel is.

Daar zeilt het schip de haven al binnen. Kijk nou toch, hij meert uitgerekend op de plaats, waar Klaas staat te wachten. Keurig gedaan! De tros wordt uitgegoid en Klaas gooit de lus vlug om de dulf... de loopplank gaat uit en schipper Willem Jansz. van Hoorn staat weer op Vlissingse bodem.

„Zo, Klaas, sta je al op me te wachten? Is alles goed thuis, met moeder en de broertjes en zusjes?”

„Ja vader, alles is best, niemand is ziek.”

„Zo, zo, gelukkig.”

„'n Goeie reis gehad Vader?” informeert Klaas.

„Ja, uitstekend!”

Verder weer zwijgen. Vreemd, denkt Klaas, anders heeft Vader altijd wat te babbelen en nu zegt hij bijna niets. Zou Vader iets dwars zitten?

„Maar zeg er es vrindje,” begint Vader ineens, „moet jij niet in school zitten? Of is meester Oltusius soms ziek?”

„Nee, Vader, nee... de meester is niet ziek, maar... hij heeft een ongeluk gehad... eh of eigenlijk een fout gemaakt, hij heeft vanmorgen de klok geklept, alsof er brand was en er was geen brand en de mensen liepen allemaal te hoop en ze waren boos en anderen lachten, omdat de meester hen zo te pakken had.”

„Alles goed en wel Klaas, maar dat was vanmorgen, nu is 't middag.”

„De jongens vertelden, dat er geen school was, omdat de meester op 't stadhuis moest komen... om dat kleppen, begrijpt u?”

„'n Vreemd zaakje, Klaas, ik vertrouw dat niet erg, ik zal vanavond maar eens even naar de meester gaan om te informeren hoe de vork aan de steel zit.”

Deze mededeling bevalt Klaas maar matig. Hij moet op de een of andere manier zijn Vader voorbereiden op de komst van de meester. Het lijkt hem het beste, dat Vader alvast iets is ingelicht, de rest komt dan vanavond wel.

„De meester is zo kwaad geweest vanmorgen, Vader!” begint hij.

Zo daar zullen jullie het naar gemaakt hebben,” meent de schipper.

„Leyn Hendriks heeft toch op z'n broek gehad, verschrikkelijk. Hij gilte als een mager varken en de meester maar slaan en Leyn maar schreeuwen. En later kreeg ik een beurt, maar ik heb niet geschreeuwd, die pret gunde ik hem niet.”

„Wat had je gedaan?” vraagt Vader kort.
„Ik kende vraag 60 van de catechismus niet; maar da's ook geen wonder, want 't is een lange en zo moeilijk. Alle jongens zeiden, dat ie veel te moeilijk was.”

„Ja, dat zal wel, 't is jullie al gauw te moeilijk, maar als jij schipper wil worden Klaas, zul je nog wel veel moeilijker dingen moeten leren. Ben jij nu een kerel, die voor zo'n vraag uit de catechismus op zij gaat; je moest je schamen.”

Klaas praat niet meer; storm uit het Zuid-Westen, denkt hij, ik moet me opbergen.

Ze zijn nu in de straat, waar de schipper woont. Moeder Lijsbeth staat in de deur.

Met een hartelijke zoen verwelkomt zij haar man.

Blij dat je weer gezond terug bent Willem; God heeft je weer bewaard, we zullen er Hem voor danken,” laat ze er eenvoudig opvolgen.

De kinderen dansen om Vader heen en Moeder zet een bord gereed, want ze weet dat de schipper eerst graag een stevig maal heeft.

„Wat schaft de pot Lijsbeth?” vraagt Willem.

„Je lievelingskostje Vader: capucijners met gebakken spek.”

Weldra is het maal gereed en Vader eet met smaak. Maar praten doet hij niet veel.

Klaas heeft al een paar maal geprobeerd over

Londen te beginnen, maar hij wordt met korte antwoorden afgescheept.

„Morgen moet ik op reis Lijsbeth.”

„Morgen al weer, maar Willem zo gauw ben je nog nooit weggegaan, is er iets bijzonders aan de hand?”

„Maar ik ga het zeegat niet uit, hoor vrouwtje, nee ik blijf in 't land. Naar Londen ga ik pas weer over veertien dagen.”

„Maar waar wil je dan morgen heen?”

„Dat zal ik je vanavond op bed wel eens vertellen.”

Zo, denkt Klaas, daar blijf ik fris van, de beddepraat is niet voor de kinderen, dat weet hij wel.

„Moeder, wat doet Vader toch geheimzinnig,” zegt Klaas als hij met Moeder samen in de keuken is, „zou er wat bijzonders zijn?”

„Ik weet het net zo min als jij, Klaas, afwachten maar. Morgen gaat Vader op reis, dat weet je alvast en verder vraag je maar niets, want Vader vindt het blijkbaar beter, dat jij het niet weet.”

Als Klaas weer in de kamer komt heeft Vader het maal op. 't Heeft hem lekker gesmaakt, dat ziet Klaas wel.

„Heb jij niets te doen Klaas?”

„Nee Vader!”

„Heus niet?”

„Nee Vader, ik heb pas nog hout gehakt voor Moeder en meer is er niet te doen.”

„Zo, zo, en je catechismus dan?”

O, jongens, dat is Klaas helemaal vergeten. Vader zoekt in de kast het psalmboek van Datheen op. Achterin staat de catechismus, die Datheen uit het Duits vertaald heeft.

„Alsjeblieft knaap en nu aan het leren. Vraag 60 zei je hè? 't Is zo ongeveer de mooiste uit het hele boekje. Je moest je schamen Klaas! Voor je naar bed gaat zeg je 'em voor me op!”

„Ja Vader.”

„En ik zal vanavond eens even naar meester Oltusius lopen. Ik moet weten, wat er gebeurd is. De meester mag geen last van jou hebben, denk er aan!”

„De meester komt vanavond hier!” flapt Klaas er in zijn angst uit.

„Mooi, dat bespaart me een reis, vanavond zullen we dan wel precies aan de weet komen, wat er eigenlijk met jou aan de hand is.”

Klaas zegt niets meer.

Hij begint ijverig te leren. Als hij nu vanavond vóór dat de meester komt die lastige vraag heeft opgezegd, kan er nog heel wat goed gemaakt zijn. Dus leren maar, zo hard hij kan. Langzaam verstrijken de uren, maar meester komt niet.

Klaas begrijpt er niets van, meester heeft toch zelf gezegd, dat hij komen zal.

Maar in elk geval, z'n vraag kent hij.

Triomfantelijk gaat hij naar zijn Vader. Hij geeft hem het boek en zegt: „ik ken 'em Vader!”

De schipper neemt het boek en overhoort. Zonder haperen zegt hij het lange antwoord op en Willem Jansz. is daar goed over tevreden.

„Je bent eigenlijk een sufferd, Klaas,” zegt Vader, „waarom heb je die nu vanmorgen niet geleerd, dan was al die narigheid voorkomen. Dan had je geen pak slaag gekregen en behoefde de meester ook niet te komen klagen over je.”

Ja nu ziet Klaas z'n dwaasheid wel in.

„De jongens maakten allemaal zo'n lawaai,” verdedigt hij zich, „ik kón niet leren!”

„Aan dat lawaai zal jij wel goed hebben meegedaan,” veronderstelt Vader.

Daar geeft Klaas wijselijk geen antwoord op.

„De meester blijft lang weg,” zegt de schipper, als zijn vrouw binnenkomt. Ze heeft de kinderen naar bed gebracht, want het was hoog tijd.

„O, ik dacht dat hij er al was, ik hoorde je zo druk praten.”

„Klaas heeft z'n catechismus opgezegd; nu kent hij hem prompt, vind je 't niet verschrikkelijk Lijsbeth?”

„Ja da's lelijk van Klaas, hij kan het dus wel, als hij maar wil. Maar zeg er is vrindje, 't is voor jou ook tijd om naar bed te gaan!”

Dat behoeft Moeder geen tweemaal te zeggen. Hij geeft Vader en Moeder een zoen en rent de ladder op naar de zolder, waar zijn slaaphokje is.

„Vergeet niet eerst te bidden vóór je gaat slapen Klaas,” waarschuwt Moeder nog.

„Nee Moeder, welterusten!”

„Nacht Klaas!”

Als een prins zo blij kruipt Klaas in z'n bed. Is tie even goed?

De meester zou naar Vader komen en Vader zou naar de meester gaan en per slot van rekening zien ze elkaar heel niet. Ja, wat in 't vat zit, verzuurt niet, da's waar. Maar voorlopig is de bui toch van de lucht en dat is al heel wat gewonnen.

Als ik nu maar eens wist, waar Vader morgen heen moet. Hij spant zich in, om iets op te vangen. Maar dat lukt hem niet.

Wel hoort hij, dat Vader en Moeder druk met elkaar praten, maar wát ze tegen elkaar zeggen kan hij onmogelijk verstaan.

Jammer, want Klaas is brandend nieuwsgierig. Vader deed toch zó geheimzinnig, daar moet wat achter zitten.

Zou 't over hem kunnen gaan? Maar dan zou Vader het toch wel gezegd hebben.

Meester Oltusius is niet geweest en Vader is niet naar de meester geweest, dat is alvast mooi.

Maar hoe moet het nu verder.

Want morgen moet hij weer naar school. Natuurlijk heeft meester het bedrog met de pijp allang ontdekt en hij weet ook al wie hem de kool heeft gestoofd met dat kleppen van de klok. Dat is natuurlijk Leyn Hendriks geweest, die wraak wilde nemen op de meester.

Er zal dus voor de beide jongens wel wat zwaaien.

Gelukkig dat hij nu vraag 60 van de catechismus kent. Zou hij hem nog wel kennen? Even proberen.

Klaas zegt half-slapend de lange vraag op. Ja, die zit er nog goed in.

Als hij nu morgen dadelijk naar meester Oltusius gaat en hem vertelt, dat hij zijn catechismus goed kent, zal dat zeker als een verzachtende omstandigheid in aanmerking komen.

Gelukkig eigenlijk, dat Vader morgen op reis moet. Als hij thuis bleef zou hij vast naar de meester gaan. Dat kan nu niet. Wie weet blijft hij wel enkele dagen weg en dan zijn zij beiden de zaak al weer vergeten.

De stemmen beneden worden duidelijker.

Klaas hangt met z'n hoofd buiten de bedstee. Hoorde hij daar „Delft” zeggen?

Ja, dat had hij vast niet mis; hij hoorde Vader duidelijk „Delft” zeggen.

Wat zou dat moeten betekenen?

Zou Vader morgen naar Delft gaan?

Dat is ook geen kleinigheid.

Delft ligt immers helemaal in Holland?

Even luisteren nu, misschien kan hij nog meer opvangen.

Handwerken voor meisjes

Grappig speldenkussen

voor de Meisjeskamer

Dit handwerk kunnen wij, met een beetje handigheid, heel gemakkelijk zelf maken. Het is vlug klaar, daar het hele motief met een draad wol en een stramien-naald op grove stof kan worden geborduurd.

De steken die je gebruikt zijn de steelsteek, de platsteek, de kruissteek en de knoopsgatensteek. Het kussentje is een lapje van 30 cm breed en 14 cm lang. Dit lapje wordt dubbelgevouwen en je tekent op de ene helft het borduurmotief. Hiervoor neem je het patroon over op dun doorschijnend papier. Dan leg je een stukje carbonpapier tussen het doorschijnende papier en de stof en je drukt met een niet te scherp gepunt potlood de lijnen van de tekening nauwkeurig op de stof over.

De te gebruiken kleuren zijn:

Muts, neus, lippen, streepjes op de wangen en kruisjes in de das: helderrood.

Letters op de muts, ogen en das: hardblauw.

Haar en streepjes in de das: kanariegeel.

Streepjes om de ogen, en wenkbrauwen: donkerbruin.

Gezicht: roze.

Ben je met het borduren klaar dan naai je het

lapje aan de verkeerde kant dubbel tot op een kleine opening na, waardoor het werk weer binnenste-buiten gekeerd kan worden en waardoor je tevens het kussentje kan vullen. Hierna kan ook

deze laatste opening worden dichtgestikt. Een leuk koordje om het kussentje voltooit het geheel.

Dit speldenkussen is niet alleen een praktisch voorwerp, maar het vormt ook een alleraardigste wandversiering in je kamer.

NELLY DONKER

(Vervolg van pag. 46)

Maar de stem wordt al weer zachter en het is weer hetzelfde gefluister van straks.

Slechts één woord heeft Klaas kunnen opvangen: Delft. En daarover gaat hij nu liggen nadenken. Wat zou Vader nu toch in Delft moeten gaan doen? Zou hij er heen lopen of met de „Zeemeeuw” er heen varen?

Wat weet hij eigenlijk van Delft.

Niets immers?

Ja toch, wacht eens, in Delft woont de Prins van Oranje, Prins Willem.

Maar daar zal Vader toch niet heen moeten? Of zouden we oorlog krijgen met de Engelsen en moet Vader dat nu gaan vertellen?

Nee, dat zal wel niet, we hebben al oorlog met de Spanjaarden en dat is meer dan genoeg meent Klaas.

Maar wat is het dan voor een geheimzinnig gedoe. Klaas voelt, dat hij slaperig wordt.

Wacht eens, nog even mijn vraag voor morgen. „Hoe zijt ghy rechtveerdigh voor Godt?”

„Alleen door een oprecht geloove in Jesum Christum; alsoo... dat al is... het, dat...”

Verder komt Klaas niet; de slaap krijgt hem te pakken en zonder dat hij Vaders geheim kent valt hij in een diepe slaap.

(Wordt vervolgd.)

Heb je die al gehoord?

Beeldspraak

Een schoenmaker, wien de lieve straatjeugd reeds vele malen allerlei vuiligheid op het werktafeltje geworpen had, wordt eindelijk woedend en roept: „Nu is het uit! De eerste keer heb ik het voor zoete koek opgegeten, de tweede keer heb ik er mij bij neergelegd, maar nu geef ik het in de handen der politie!”

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

4).

IV. Op bezoek bij Prins Willem

De laatste gesprekken, die ze met Pedro en Carlos hebben gehad, hebben de beide schippers wel duidelijk gemaakt, dat er achter heel dat vriendschapsgedoe van die beide Spanjaarden een groot geheim schuilt. De Spanjaard voert wat in zijn schild. Dat staat als een paal boven water.

Maar de schippers weten niet welk geheim het is. Ze kunnen met geen mogelijkheid bedenken, wat de Spanjaard wil.

En toch zit er iets achter.

Misschien wel iets, dat van het grootste belang is voor het land.

Mogen ze dat dan maar rustig vóór zich houden, totdat het misschien te laat is?

Vóór ze uit Londen wegvaren hebben ze nog een gesprek onder vier ogen.

„Jij moet eens naar Prins Willem gaan,” zegt Cornelis tegen zijn vriend, „misschien weet die de oplossing van het raadsel.”

„Naar Prins Willem? Maar man, wat moet ik nu bij de Prins doen?”

„Je kunt hem alles vertellen, Willem!”

„Alles? Wat is alles? Dat we vriendschap gesloten hebben met twee erg royale Spanjaarden, die ons volop tracteren, en dat we dat zo vreemd vinden. Dat is alles.”

„Ho, ho, je vergeet, dat ze het over het smokkelen gehad hebben. Pedro vroeg immers of jij wel Spaanse soldaten binnen Vlissingen zou kunnen smokkelen?”

„Ja dat is zo, maar was dat niet als grap bedoeld?”

„Best mogelijk, maar laten we eens aannemen, dat het *niet* als grap bedoeld was; dat het Pedro volle ernst was; wat dan? Dan zit er toch zeker een bedoeling achter. Dan willen ze misschien ons gebruiken, om Vlissingen bij verassing te nemen.”

„Ja als je het zó bekijkt Kees, is er toch wel reden om er de Prins mee op de hoogte te stellen.”

„O zo, dat zou ik ook denken. Daarom nog eens Willem: ga jij als we thuis zijn zo gauw mogelijk naar de Prins en vertelt hem precies alles wat wij weten en denken. Misschien lacht hij ons uit, nu ja dat is nog niet zo erg. Maar 't kan ook zijn, dat hij het heel ernstig opneemt en dan hebben wij het vaderland en onze stad misschien een heel grote dienst bewezen.”

Willem Jansz. dacht een ogenblik na.

„'t Is anders geen kleinigheid, op bezoek bij de Prins. Ik heb Zijne Excellentie nog nooit gezien of gehoord.”

„Gezien wel Willem. Weet je niet meer, dat we in Leiden waren, toen de stad ontzet werd. Dat was 3 October '74. De volgende dag was de Prins al in Leiden ofschoon hij pas hard ziek was geweest en de pest er nog rond waarde? Hij is toen langs ons heen gekomen en we hebben gewuifd met onze mutsen, wat we konden.”

„Ja, ja, dat was ik vergeten. Maar wat ik zeggen wilde, zou jij maar niet liever gaan Kees?”

„Geen denken aan Willem. Vooreerst kan ik onmogelijk van huis. Mijn vrouw is ziekelijk en daar komt nog bij, dat jij het meest met die Spanjaarden hebt gepraat. Kerel wat zat je op te snijden. Maar ik had je best door! Nee heus. ga jij nu meer naar Delft en vertel daar je verhaal, we zullen dan wel zien, wat de Prins er van zegt.”

Met een zucht neemt Willem de taak op zich. Maar 't zit hem dwars, lelijk dwars, want hij ziet er tegenop als tegen een berg.

Geen wonder, dat hij maar kort aangebonden is, als Klaas hem aan boord komt met zijn praatjes over meester Oltusius. Hij heeft nu wel andere dingen aan zijn hoofd, dan schooljongenspraatjes.

Als Klaas naar bed is die avond, duurt het

niet lang, of de schipper en zijn vrouw gaan ook. Moeder Lysbeth heeft de pap opgeschept, er wordt onder het eten weinig gesproken. Na het eten leest Willem een hoofdstuk uit de Bijbel, daarna dankt hij God voor zijn behouden thuiskomst en vraagt Zijn bescherming voor de reis, die hij morgen gaat ondernemen.

„Waar moet je nu morgen eigenlijk naar toe, Willem?” vraagt Lysbeth, „dat heb je me nu nog heel niet verteld.”

„Naar Delft!” zegt de schipper en hij zegt dat met een harde klank in zijn stem.

„Naar Delft?”

„Ja, Lysbeth, ik zal je straks op bed wel vertellen wat ik daar doen moet.”

Als ze goed en wel in de bedstee liggen, achter de gordijnen, vertelt de schipper zijn verhaal. Maar Lysbeth is het er nog maar niet zo dadelijk mee eens, dat Willem dit nu moet opknappen.

„Kon Kees dat nu niet doen?”

„Och nee, ik heb dat ook al gezegd, maar hij zei beslist, dat hij het niet kon doen, zijn vrouw is ziekelijk en afijn hij had meer vijven en zessen, zodat ik wel begreep, dat ik er voor op moet draaien.”

„En hoe wou je gaan?”

„Met de „Zeemeeuw” naar Rotterdam en vandaar lopen naar Delft, hoe wou jij het anders doen; zo lijkt het me 't beste.”

„Kun je Klaas niet meenemen Willem. De

jongen zeurt altijd al om mee te mogen naar Londen, nu kun je hem mooi meenemen.”

„Maar je vergeet, dat het een diep geheim is waar ik heen ga en wat ik ga doen. Als er ook maar iets van uitlekt is de hele zaak verloren, nee dat gaat niet.”

„Je hoeft niet te zeggen, dat je naar de Prins gaat, zelfs niet, dat je naar Delft moet. Je gaat naar Rotterdam en daarmee uit. Dát blijft toch niet geheim. Er zullen schippers genoeg zijn, die je daar zien.”

Zo pleit Moeder voor Klaas en werkelijk ze wint het pleit.

Willem stemt tenslotte toe; het lijkt hem nog niet zo kwaad een wachter aan boord te hebben als hij naar Delft is. Hij kan dan de knecht thuis laten, zodat die er alvast zijn mond niet mee spoelen kan.

Als moeder de volgende morgen het grote nieuws aan Klaas vertelt is de boot meteen aan. De jongen springt wel een voet van de grond en dadelijk zegt hij: „Als ik nu op die reis goed mijn best doe moeder, mag ik misschien ook wel eens mee naar Londen.”

„Dat is van later zorg Klaas, wees nu maar dankbaar voor dit uitstapje, dat je helemaal niet verdiend hebt als ik reken, wat er gisteren op school is gebeurd.”

„Zeker Moeder, maar ik ken nu vraag 60.

„Da's best, maar kleeed je nu maar vlug aan, want Vader wil vroeg weg; ik maak het eten voor jullie gereed om mee te nemen.”

Vader komt nog weer even met meester Olthusius op de proppen. Die goede man moet eigenlijk weten, waarom Klaas de eerste dagen niet op school komt. Maar voor een bezoek aan de meester voelt Klaas op dit ogenblik niet veel. Dat kan nog tot allerlei moeilijkheden aanleiding geven. Klaas denkt aan het pijpje van de meester. Moeder brengt ook nu weer uitkomst.

Vanwege de geheimzinnigheid van de reis, is het beter, dat Klaas niet naar de meester gaat, meent ze. Gijs kan wel even gaan zeggen, dat Klaas enkele dagen met z'n vader mee moet, dan is de zaak toch gezond.

Het is nog heel vroeg in deze mooie Aprilmorgen, als het zeil op de „Zeemeeuw” gehesen wordt en schipper Willem Jansz. van Hoorn de haven van Vlissingen uitvaart.

Klaas neemt met een stevige pakkerd' afscheid van zijn moeder. Hij doet de schoonste beloften en dan gaat hij zijn grote reis maken.

Het is een stevige wandeling van Rotterdam naar Delft. Heel in de verte ziet de schipper de torens van Delft al, maar het lijkt wel of die geen stap dichterbij komen, hoe stevig hij ook doorloopt.

Zo'n wandeling in z'n eentje komt hem echter

uitstekend te pas, want nu kan hij eens rustig overleggen, wat hij allemaal aan de Prins moet vertellen. Voor een eenvoudige zeeman is het heus geen gekheid een bezoek te gaan brengen bij Prins Willem. Het zeggen is wel, dat de Prins een heel eenvoudig man is, die voor ieder te spreken is, maar 't is en blijft toch de Prins van Oranje, dat wast al 't water van de zee niet af.

Hij weet niet eens waar de Prins woont, maar dat is geen bezwaar. Hij neemt aan, dat de kleinste jongen in Delft hem het huis van de Prins wijzen kan.

Als Willem eindelijk de Rotterdamse poort van Delft bereikt heeft is hij doodmoe en flink bestoven. Hij begrijpt, dat hij zó niet naar de Prins kan gaan. Vanmorgen vroeg is hij uit Rotterdam weggegaan. Z'n „Zeemeeuw” ligt gemeerd aan het Oude Hoofd en Klaas heeft beloofd goed op de schuit te zullen passen.

Het lijkt de schipper het beste nu maar eerst in een taveerne zijn meegebrachte proviand te gaan opeten. Hij kan daar zijn kleren wat afborstelen, wat uitrusten en dan na de noen de Prins gaan opzoeken.

De kastelein is een spraakzaam man en Willem begrijpt, dat hij moet oppassen, dat hij deze man niet te veel vertelt.

„'n Reisje naar Delft gemaakt schipper?” informeert hij.

„Ja, ik ben hier voor zaken en nu ik toch in Delft ben, wil ik wel eens zien, waar Prins Willem woont. Ik kom helemaal uit Zeeland en je begrijpt als je dan eens in je leven Delft bezoekt, wil je dat wel eens graag zien.”

„Heel goed te begrijpen, de Prins woont in het St. Aagtenklooster, kijk je loopt deze straat uit en dan sla je links om, en...”

De kastelein bedoelt meteen maar de hele route, waarlangs Willem gaan moet, om bij het St. Aagtenklooster te komen.

„Je treft het vriendschap, dat de Prins nog in Delft is. Ik hoor, dat hij binnenkort naar Antwerpen zal verhuizen. De Prinses ¹⁾ met de kinderen is daar al heen gegaan en de Prins zou misschien ook al weg zijn, als dat zaakje met Philips achter de rug was.”

„Dat zaakje met Philips?”

„O weet je daar niets van. Nou, maar we gaan Flip verlaten hoor. Met een paar maanden zullen de Staten in een plechtige vergadering de acte van verlating tekenen. Flip wordt als graaf afgezworen, hoe vind je 'em?”

„Fijn!” roept de schipper, „'t is geen dag te vroeg. We hadden die sinjeur al veel vroeger de bons moeten geven!”

„Goed bekeken, we hebben niet veel plezier en heel veel verdriet van hem gehad. Tenslotte

hebben we met die Spanjaarden hier niets te maken, zo denk ik er over!”

„Me dunkt nu moeten de Staten Prins Willem maar tot Graaf uitroepen, dat heeft hij dubbel en dwars verdiend,” meent de schipper.

„Dat heb ik ook al gezegd, maar het schijnt, dat de Prins daar zelf niet veel oren naar heeft. Hij wil de schijn niet op zich laden, alsof hij de strijd tegen Spanje begonnen is, om er zelf beter van te worden. Zijn vijanden hebben dat altijd beweerd, maar dat is niets dan vuile laster. 't Was de Prins er om te doen ons volk te helpen; laten we dat nooit vergeten schipper!”

Willem is het daar van harte mee eens. Hij wil best nog een hele middag met deze kastelein praten, maar dat gaat niet, daarvoor is hij tenslotte niet naar Delft gekomen. Hij moet op bezoek bij de Prins en hoe dichter dat bezoek bij komt, hoe meer hij er tegen op begint te zien.

Die Cornelis heeft hem toch maar een mooi koopje geleverd, door hem dit te laten opknappen. Al pratend heeft Willem nu zijn proviand verorberd en zijn bier gedronken.

Hij betaalt de kastelein.

¹⁾ Charlotte van Bourbon, de derde vrouw van Prins Willem.

„'t Jonge.” zegt hij, „wat zie ik er uit, 't was ook zo stoffig op de weg. Heb je niet een borstel, om me wat af te schuieren?”

De kastelein loopt naar achter en komt dadelijk met een stevige borstel aan. Daarmee knapt Willem zich zo goed mogelijk op en dan neemt hij hartelijk afscheid van de vriendelijke kastelein.

„Dus je weet het nu goed?” vraagt deze nog eens, „deze straat loop je uit en dan links om en dan verder...”

„Ja, ja, ik weet het nu wel, ik kan niet dwa-len.”

De schipper wandelt in de aangewezen rich-

ting. Delft is niet groot en zo staat hij al spoedig bij het St. Aagten-klooster.

Voor de poort staat een schildwacht met een geweldige hellebaard.

Die knaap zal hij maar eens aanklampen. Be-leefd vraagt hij of het mogelijk zal zijn de Prins te spreken.

„Daar weet ik niets van,” zegt de man, „loop deze poort maar door en daar op het binnen-pleintje vind je wel iemand, die het je zeggen kan.”

Met een kloppend hart stapt Willem de poort door.

(Wordt vervolgd.)

Hersenen Gymnastiek

ANTWOORDEN OP DE VRAGEN UIT HET MAART-NUMMER

- 21. Generaal Spoor.
- 22. Marshall.
- 23. Ripperda.
- 24. Enschede.
- 25. Mont Blanc, 4810 m.
- 26. W. G. v. d. Hulst.
- 27. Grondvlak x $\frac{1}{3}$ hoogte.
- 28. In de vraag is een drukfout ingeslopen. Er staat 56 km. Dit moet zijn 56 m. Houden we vast aan 56 km, dan is het antwoord: 8001.
- 29. Jerobeam.
- 30. Genève.

NIEUWE VRAGEN — WIE WEET HET

- 31. Wie was Jubal?
- 32. Hoe heetten de drie zonen van Noach?
- 33. Welke vrouw had mede de leiding bij de verdediging van Haarlem in 1573?
- 34. Welke naam droeg de schipper, die het turfschip naar Breda bracht in 1590?
- 35. Welke bergrug loopt er van het Noorden naar het Zuiden door geheel Sumatra?
- 36. Welk boek schreef Victor Kravchenko?
- 37. Wie wordt meestal genoemd als de dichter van ons volkslied: „Het Wilhelmus”?
- 38. Hoe noem je de inwoners van Madrid?
- 39. Waar wonen en leven de Eskimo's?
- 40. Hoe heet de minister-president van ons land?

A. WILDEMAN

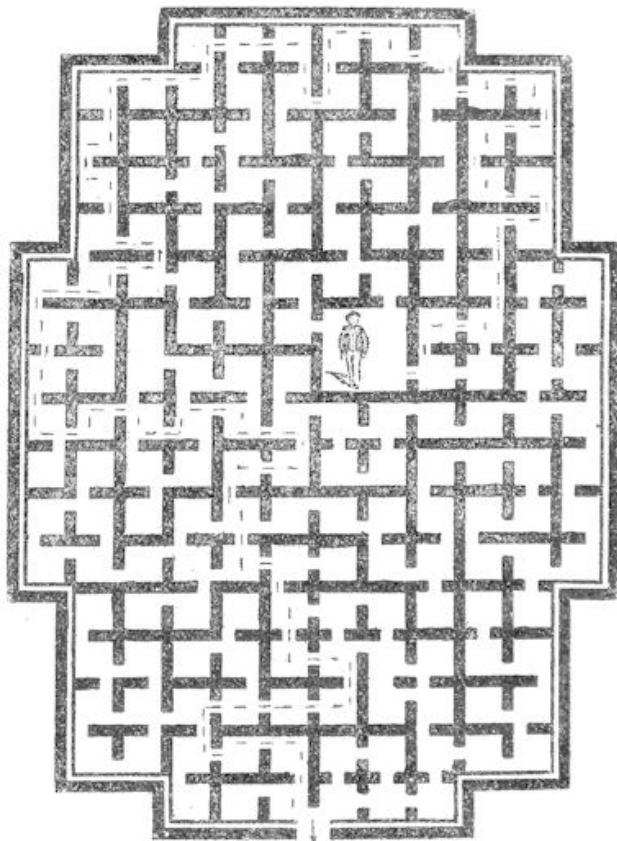
De antwoorden op deze vragen worden in het volgende nummer afgedrukt. Men behoeft de antwoorden dus niet op te sturen.

Kunstjes en spelletjes

Het mannetje in de doolhof

Jullie hebben zeker goed je best gedaan, om het arme kereltje uit zijn netelige positie te verlossen? Kijkt dan nu maar eens of je de juiste weg hebt gevonden.

Op onderstaande tekening is de juiste weg met stippelijntjes aangegeven.

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

5).

Vertel nu maar eens schipper, wat je op je hart hebt," zegt de Prins.

't Is Willem geweldig meegevallen.

Eerst waren er nog al wat vijven en zessen. Hij moest vertellen, waar hij vandaan kwam en wat hij bedoelde. Ja, dat laatste had hij wijselijk achter z'n kiezen gehouden.

„Ik moet de Prins spreken over een hoogst belangrijke zaak had hij gezegd, maar ik kan daarover niemand inlichten dan de Prins alleen.”

De lakei weer af.

En toen kwam al gauw de boodschap, dat hij binnen mocht komen.

Daar zit hij nu op een stoel tegenover de Prins van Oranje. Nooit van zijn leven had Van Hoorn gedacht, dat het nog eens zó ver met hem zou komen.

En nu moet hij aan 't vertellen.

„'t Is misschien heel dwaas Excellentie,” zo begint hij, „maar mijn vriend Cornelis Leenhouders en ik hebben in Londen vriendschap gesloten met twee Spaanse soldaten. We hebben die vriendschap niet gezocht, zij zijn er zelf mee aangekomen. Hebben het ons eigenlijk opgedrongen. Ze beschikken over veel geld en ze tracteren ons maar. En ondertussen vroegen ze van alles. Ze vroegen mij zelfs of ik Spaanse soldaten binnen Vlissingen kon smokkelen. Het was maar als een grap bedoeld zeiden ze en ik heb dadelijk gezegd, dat ik dat werkelijk kon doen. Ik word in Vlissingen zó goed vertrouwd, dat mijn schip nooit wordt onderzocht.”

De Prins luistert met aandacht.

Geen woord, van alles wat de schipper hem vertelt, ontgaat hem.

Hoe langer Willem tegen de Prins spreekt, hoe gemakkelijker het gaat. Wel, wel, wat valt hem dat mee, En de Prins luistert zo aandachtig. Hij schijnt het dus erg belangrijk te vinden.

Zo vertelt Willem alles, tot in de kleinste bijzonderheden.

„En nu weten we niet, hoe we nu verder moeten handelen, Excellentie,” besluit hij ein-

delijk. „Die kerels worden hoe langer hoe royaler met hun geld en wij begrijpen niet, waarop dat moet uitlopen. Daarom dachten we, dat ik het maar eens aan Uwe Excellentie moest gaan vertellen. Wat moeten wij nu doen?”

„Je moet die Spanjaarden plukken, zo veel je kunt en mij op de hoogte houden.”

„Meer niet Excellentie?”

„Voorlopig niet, maar denk er om: mij van alles op de hoogte houden. Heb je er nog een reisje naar Delft voor over?”

„Wel tien Excellentie!” zegt de schipper hartelijk, „als 't om 't vaderland gaat is mij geen moeite te veel.”

„Zo mag ik het horen schipper Willem Jansz. van Hoorn; als we meer van zulke kerels hadden waren we allang van de Spanjaarden af.”

De schipper staat op.

Hij begrijpt, dat de audiëntie is afgelopen.

„Zo blijft het dus afgesproken Van Hoorn,” zegt de Prins nog eens „jullie plukt die Spanjaarden zoveel je kunt en je houdt mij volledig op de hoogte.”

„Het zal niet mankeren, Excellentie.”

De Prins geeft de schipper een hand en daarop brengt een lakei hem weer naar buiten.

„Duizend pond lichter,” denkt de schipper, zodra hij de keien van Delft weer onder z'n zolen heeft.

„'t Is een mooie lentedag,” denkt hij „'t blijft lang licht. Me dunkt ik moet de benen maar weer nemen en naar Rotterdam wandelen. Klaas zal ook niet graag vannacht alleen op de schuit zijn.”

Zo zet hij er dan de pas weer in.

Als de sterren aan de hemel verschijnen, bereikt Willem het Oude Hoofd te Rotterdam, waar de „Zeemeeuw” ligt.

„Varen we vannacht nog, Vader?” vraagt Klaas.

Maar de schipper zegt: „Ik ben zo moe als

een hond, Klaas, me dunkt we moesten eerst maar eens flink gaan slapen. We kunnen dan morgen vroeg wel van wal steken!”

5. Aan Willem Jansz. wordt een zware eis gesteld.

Lachend komt Pedro met Carlos de „Gouden Eenhoorn” binnenstappen, waar Willem Jansz. en Cornelis Leenhouders al zitten te wachten.

Deze twee schippers hebben met elkaar afgesproken, dat er nu klare wijn geschonken moet worden. De Spanjaarden moeten nu precies zeggen, wat ze eigenlijk willen.

„Ha daar zijn onze goede vrienden al weer,” begint Pedro terwijl hij de schippers de hand geeft.

„Hoe kaat het met u?”

„Uitstekend!” zegt Willem. „We varen pas morgenochtend weg, zodat we alle tijd hebben om eens rustig te praten.”

„Koed zo, koed zo, hela kastelein dan moet het deze keer toch eens een roemer beste wijn zijn, vindt u ook niet?”

„Nu vooruit dan maar!” menen de schippers.

De waard brengt vier roemers fonkelende wijn en nu kunnen de besprekingen beginnen. Doch Pedro heeft daar blijkbaar nog niet veel zin in. Misschien wil hij wachten, totdat de schippers wat van de pittige wijn hebben geproefd. Hij begint te informeren hoe het thuis gaat.

„Hoe kaat het met die flinke jongen van je, waarover je laatst vertelde schipper Van Hoorn?” vraagt hij.

„Heel best, een beetje ondeugend geweest op school. Straf gehad van de meester en dan krijgt hij natuurlijk van mij nog wat er bij. Maar z'n moeder neemt het altijd voor hem op. Mijn vrouw is gewoon gek met die jongen.”

„Bekrijp ik best, bekrijp ik best,” verzekert Pedro. „Mijn vrouw zou net zo zijn, als ik een vrouw had!” En alle vier lachen ze om die grappige Pedro.

Nu wil Carlos eens gaan praten over de scheepvaart, maar dat is die beide Zeeuwen niet naar de zin. Ze kunnen hier met die Spanjaarden wel uren zitten praten, maar daar komen ze niet verder mee. Er moeten nu zaken gedaan worden.

Leenhouders pakt de koe bij de horens.

„Jullie vroegen onlangs of wij wel Spaanse soldaten naar Vlissingen durfden smokkelen, weet je nog wel?”

„Ja, ja zeker,” zegt Carlos. „dat hebben wij gevraagd aan onze vrienden.”

„Bedoelden jullie dat als een grapje of was het menens?”

Deze vraag op de man af brengt de Spanjaarden een beetje in verwarring.

„Waar willen die schippers heen?” denken ze.

„Natuurlijk was dat een krapje,” zegt Carlos.

„'t Is dus niet jullie bedoeling werkelijk van ons te vragen soldaten naar Vlissingen te brengen?”

Maar nu neemt Pedro het woord.

„Als dat wèl onze bedoeling was, wat zouden jullie daarvan dan zeggen?” vraagt hij met een honingzoet gezicht.

„Kijk eens hier, zeggen jullie nu eens eerlijk... heb je heus een plan om soldaten naar Vlissingen te brengen?” zegt Willem nu.

„In dat geval zou er met ons wel zaken te doen zijn, begrijp je? Wij zijn tenslotte ook

maar arme schippers, die een groot gezin moeten onderhouden."

"Jullie zouden dus wel keneken zijn?" vraagt Pedro en er klinkt een verrassing in zijn stem, die de beide schippers niet ontgaat.

"Zeker, ik heb al gezegd, dat er met ons te praten valt, maar dan moet je voor de dag komen met je plannen."

Pedro en Carlos kijken de schippers scherp aan; ze zijn het met zichzelf niet eens of ze die twee Hollanders kunnen vertrouwen. Maar die twee gezichten daar tegenover hen kijken zo onnozel en die ogen staan zó dom in hun hoofd, dat ze alle wantrouwen laten varen.

"We kunnen toch op jullie aan?" vraagt Pedro nog eens en als de beide mannen dit verzekerd hebben laat Pedro eerst de roemers nog eens vullen.

"Kijk eens hier," zegt hij zacht, "de zaak zit zo. Onze keuzant hier in Londen Don Bernardo de Mendoza wil twee schepen met Spaanse soldaten naar Vlissingen sturen. Waarvoor hij die daar nodig heeft weten wij niet."

"Ze zullen daar krijgertje moeten gaan spelen," meent Cornelis.

"Best mogelijk, ik weet het niet, Carlos weet het ook niet. Maar koed hij wil die daar hebben. En nu vragen wij op de man af: willen jullie ons daarbij helpen?"

Er valt een stilte rondom het tafeltje.

De schippers kijken nu heel ernstig, blijkbaar moeten ze over dit voorstel goed en lang nadenken.

Maar eindelijk zegt Willem, terwijl hij een bekende beweging maakt met vinger en duim:

"Als de gezant maar flink over de brug wil komen, dan zijn wij tot zijn dienst."

"Natuurlijk, dat spreekt van zelf, de keuzant zal jullie rijk belonen!" verzekert Carlos.

"Wat noemen jullie rijk?" vraagt Cornelis.

"Dat weten wij niet. Dat zal Don Bernardo de Mendoza wel zeggen."

"Nu goed," zegt Willem nu weer, "luister eens. Ik vaar met mijn „Zeemeeuw" voorop, dan volgen de twee schepen met soldaten en daarachter komt Leenhouders dan. Zo gaan we de Vlissingse haven binnen. Je weet hoe goed ze mij daar vertrouwen. Als ik zeg, dat die drie schepen, die achter mij aan komen vertrouwd zijn, dan geloven ze dat."

"Fijn, fijn!" roept Pedro, "ja zo zal het gaan!"

"Ho, ho, wacht even vriend, er zit nog meer aan vast. Onze schepen worden niet onderzocht, best, dat is zo. Maar als we dan in de haven liggen, moeten de soldaten toch ontscheept worden. Hoe hadden jullie zich dat voorgesteld?"

Ja, dat was waar ook.

Hoe moet dat zaakje opgeknapt worden.

Pedro kijkt of hij een klap van een molenwiek gekregen heeft. Er is geen haar op zijn hoofd, die daar over gedacht heeft.

"Bij san... o, pardon, ik mag niet vloeken, nu goed, maar daaraan heb ik nog heel niet kedacht... Hoe moet dat dan heren?"

"We moeten natuurlijk helpers hebben in Vlissingen."

"Ja, ja, dat begrijp ik."

"En die helpers doen een gevaarlijk werk, die zijn niet met een klein beetje tevreden. Wij moeten die lui omkopen en dat kost heel wat geld."

"Bekrijp ik, bekrijp ik," verzekert Pedro.

"Ik moet dus heel wat geld hebben, om die lui om te kopen," zegt Van Hoorn.

"Hoeveel zoudt u denken daarvoor nodig te hebben?" vraagt Carlos.

"Minstens vijfduizend gouden kronen!"

"Vijfduizend kronen?"

De beide Spanjaarden slaan achterover van de schrik.

"Ben jullie helemaal! Vijfduizend kronen!"

"Ja wat denken jullie wel. Het is geen kleinigheid wat jullie vragen, dat moet goed betaald worden. De lui, die ons helpen zullen, wagen hun leven. Als de zaak ontdekt wordt krijgen ze de kogel, vergeet dat niet."

"Zeker, zeker, dat bekriepen wij wel," zegt Pedro. "Maar vijfduizend kronen is een ontzaglijke som. Over zoveel keld hebben wij niet te beschikken, als de helpers ieder eens tien gouden kronen krijgen..."

"Dan laten ze jullie naar je grootje lopen, heb je dat begrepen!"

"Ho, ho, niet boos worden koede vriend, wij praten als eerlijke mannen. Maar ik zie dat de roemers leeg zijn. Hallo kastelein, wil je de glazen nog eens vullen."

Zolang de waard bezig is met zijn werk, wordt er gezwegen, maar zodra hij weg is, worden de onderhandelingen weer voortgezet.

"Ik noemde daar even tien kronen," begint Pedro weer, "maar het mogen er ook twintig zijn, wat dunkt u daarvan?"

"Ik denk niets," zegt Van Hoorn, "ik heb het allang begrepen: jullie willen groot werk gedaan hebben voor klein geld. Nu dan moet je maar mensen opzoeken, die dat doen willen, wij bedanken er voor!"

Pedro en Carlos kijken elkaar eens aan. Dat loopt mis zeggen hun ogen.

Maar het mag niet mis lopen.

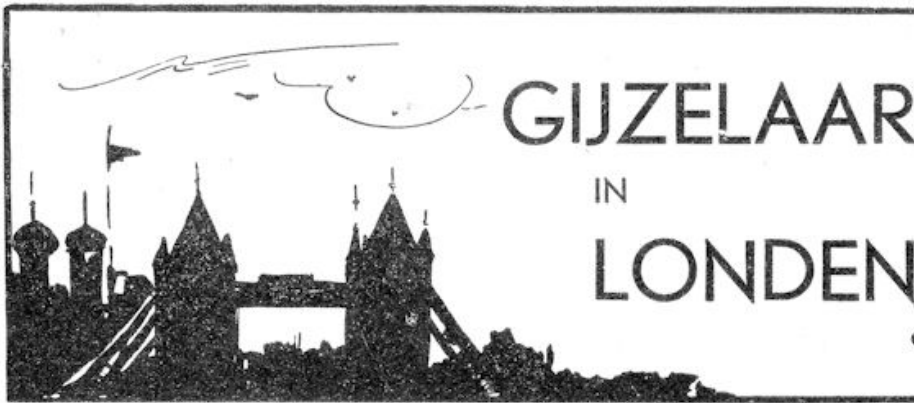
Nu ze al zo ver gevorderd zijn, zou het toch jammer zijn als de zaak niet doorging.

Hier zitten nu twee schippers, die bereid zijn, dat karweitje op te knappen en nu zou 't om het geld nog weer afspringen.

"Hoeveel denk je op z'n hoogst nodig te hebben?" vraagt Pedro nog eens.

"Dat heb ik je al gezegd; vijfduizend gouden kronen en geen duit minder!" verzekert Willem Jansz.

(Wordt vervolgd.)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

6)

Pedro en Carlos schudden het hoofd tegen elkaar alsof ze zeggen willen: wat zijn die Hollanders toch stijfkoppen, daar is nu letterlijk niets mee te beginnen.

Ze hadden dat nu zo graag voor De Mendoza opgeknapt, maar daar noemt me die kerel een prijs, die ver boven de begroting uit gaat.

„We zullen dan maar rekenen, dat de zaak aan de kant is,” zegt Willem Jansz. heel kalm.

„Wat bedoelt u daarmee?”

„Wel da's duidelijk: wij geen geld, Vlissingen geen Spaanse soldaten!”

Maar nu Pedro zó voor de naakte werkelijkheid wordt geplaatst schrikt hij toch.

Geen soldaten in Vlissingen.

En de Mendoza had gezegd, dat ze alles op alles moesten zetten, om wel soldaten in Vlissingen te krijgen.

Dat zou ook zeker gelukt zijn, als die domme Hollander niet zo'n fabelachtige prijs had gevraagd.

„Nou hoe is het?” vraagt Van Hoorn.

„Alles koed en wel, maar vijfduizend kronen is veel te hoog,” zegt Pedro.

„Ik doe het toch voor geen cent minder!”

„Ziet u, wij kunnen daarover niet beslissen, dat kan alleen de gezant.”

„Dan ga je dat maar aan de gezant vragen.”

„Dat durf ik niet signor, ka kij dat maar doen, als u wilt.”

Schipper Van Hoorn denkt even na.

„Pluk ze,” heeft Prins Willem gezegd.

En hier heeft hij nu een kans om ze te plukken. Laat hij die kans gebruiken.

Vijfduizend gouden kronen is ook weer geen bagatel en ze hebben de Spanjaard nu eenmaal beet. Nee loslaten doet hij niet meer.

„Goed ik zal gaan, maar dan moet Pedro met me mee,” zegt hij, „Cornelis jij kunt wel zolang met Carlos hier wachten tot we terug zijn.”

Daar gaat de schipper met Pedro op stap.

Hij is vastbesloten de Spanjaard zijn vijfduizend kronen afhandig te maken.

Ze lopen door de straten van Londen: een Hollandse schipper en een Spaanse soldaat. Het lijken wel twee broers, maar zij zijn vijanden.

Willem is verwonderd over Pedro.

Zou die Spanjool nu heus denken, dat hij voor een handvol smerig goud zijn goede stad Vlissingen aan de vijand zal verkopen?

Maar dan heeft die „Spek” toch een droevig klein beetje verstand.

Filips wordt dezer dagen afgezworen, da's betere praat. De Spanjaarden moeten het land uit zo gauw mogelijk. Als hij daaraan kan meehelpen zal hij het niet laten.

Eindelijk zijn ze bij de ambassade.

Het is een trots oud gebouw met een groot bordes ervoor, dat toegang geeft tot een zware deur.

Pedro laat de klopper vallen en weldra zijn ze beide bij de gezant toegelaten.

Pedro doet in het Spaans een omstandig verhaal, waarvan Willem zo goed als niet begrijpt, maar als hij eindelijk uitgepraat is, richt de gezant zich tot de schipper.

De Mendoza verstaat de Hollandse taal. Vroeger is hij jaren in Holland geweest en dat komt hem nu goed te pas.

„Ik hoor van Pedro, dat u en uw vriend bereid zijn twee schepen met soldaten binnen Vlissingen te smokkelen?” vraagt hij.

„Zeker Excellentie, dat willen wij doen, maar Pedro is niet genegen de som te betalen, die wij daarvoor nodig hebben.”

„Maar dat is ook een buitengewoon hoog bedrag waarde schipper.”

„Vindt u dat? Weet u wel, wat wij voor dat geld doen moeten? We moeten veel mensen omkopen, die bereid zijn de soldaten uit de schepen te halen en ze te verbergen zolang dat nodig is. U begrijpt toch wel, dat de magistraat, als die daar achter komt, ons allen zal laten doodschieten?”

Ja zeker, dat begrijpt de gezant heel goed, maar Willem ziet duidelijk aan zijn gezicht, dat het hem niet diepen of drogen kan of daar ginds in Vlissingen een stelletje Hollanders wordt doodgeschoten?

„'n Mooie vent!” denkt Willem, „maar ik zal hem krijgen, wacht maar.”

„Vijfduizend kronen en geen cent minder,” zegt de schipper nog eens, „mijn vriend en ik hebben onze berekening nauwkeurig gemaakt en heus dat geld hebben we nodig.”

De gezant denkt lang na.

Eindelijk zegt hij: „Ik geloof graag, dat julie voor zo'n onderneming veel geld nodig hebt, en ik wil je wel verzekeren, dat ik het volste vertrouwen in je stel. Ik ben overtuigd van jullie goede wil, maar je moet goed begrijpen, dat ik dit hoge bedrag weer aan de koning, mijn meester moet verantwoorden.”

„Dat is uw zaak Excellentie!”

„Juist, juist; als het plan gelukt, is de koning natuurlijk zeer tevreden en heeft hij er die vijfduizend kronen graag voor over, maar als het eens niet lukt schippertje... dan ben ik voor niets mijn geld kwijt.”

„Maar het kán niet mislukken!”

„Flinke kerels als jullie zijn, zullen deze zaak wel tot een goed einde brengen, maar je kunt toch nooit weten...”

„Hè, wat een zeurpiet,” denkt de schipper, „ik zou de vent wel een draai om de oren willen geven.”

„Maar wat wilt u dan eigenlijk?” vraagt hij een beetje korzelig.

„Ik zou een onderpand willen hebben, brave schipper, een onderpand voor het grote bedrag

dat ik uit 's konings kas in jouw handen leg.”

Willem Jansz. schiet hardop in de lach.

„Hoe moet ik u nu een onderpand geven, dat evenveel of meer waard is, dan het geld, dat u me geeft? Alles wat ik bezit ligt thuis en mijn schip kan ik u moeilijk afstaan, want daarmee moet ik de onderneming ten uitvoer brengen. U ziet dus wel, dat er van een onderpand niets kan komen. U moet mij vertrouwen en dat geld geven en anders gaat de hele zaak over, dat heb ik Pedro ook al gezegd.”

Er speelt een glimlach om de mond van de gezant.

„Niet zo haastig, niet zo haastig; we zijn al te ver, om nu nog terug te gaan en die zaak van dat onderpand komt ook wel in orde!”

Willem kijkt hem verwonderd aan.

„Ik zou niet weten hoe,” zegt hij nieuwsgierig.

„Dat zal ik u uitleggen. Pedro heeft me veel over u verteld. Ik ken uw omstandigheden, ik weet alles van u. Zo weet ik ook, dat u kinderen hebt en dat de oudste een jongen is van elf jaar. Heet hij niet Nikolaas?”

„Jawel Excellentie,” zegt Willem, die niet begrijpt, waar de gezant nu heen wil. „Nikolaas is mijn oudste, hij is een flinke jongen en heet naar mijn vrouws vader. Hij zal later ook schipper worden.”

„Ja, ja dat weet ik al; nu wil ik u de vijfduizend gouden kronen geven, zodra u uw zoon Nikolaas hier bij mij in Londen brengt. Hij kan hier in mijn huis als gijzelaar vertoeven en ik beloof u dat ik voor hem zorgen zal als een vader. Hij zal hier een leventje hebben als een prins en zodra de onderneming gelukt is, krijgt u uw jongen natuurlijk weer terug!”

„Maar Excellentie!”

Dat is alles wat Willem de eerste ogenblikken kan uitbrengen.

Heel het mooie plan, dat hij in elkaar gezet had, valt nu in duigen. Want de onderneming zal natuurlijk niet gelukken, mág niet gelukken. Hij wil niet twee schepen met vijanden in zijn stad brengen. Zijn doel is alleen de vijand beet te nemen en nu heeft de vijand hém beet.

Want als de onderneming mislukt krijgt hij zijn jongen niet meer terug, dat is duidelijk.

„Och Here,” zucht hij, „wat zit ik nu toch in de moeite, help mij, help mij er uit, laat ik trouw mogen blijven aan mijn vaderland én aan mijn kind!”

„Meent u dat Excellentie?” vraagt hij.

„Van die jongen, meent u? Ja zeker, meen ik dat. Dit is mijn pertinente eis: je brengt de jongen hier en onmiddellijk betaal ik je de vijfduizend kronen.”

„Gij eist een zware eis... Ik geloof niet... u moet weten, Excellentie, mijn vrouw is gek op die jongen, zij zal hem niet laten gaan,

o, ik weet wel zeker, dat ze dat niet will!"
„Dan zal daar de hele zaak op afspringen,"
zegt De Mendoza koud.

Willem begrijpt wel, dat het er nu op of onder gaat. Hij kan boos worden en zeggen, dat hij Klaas nooit als gijzelaar geeft. Nu dan is het af, dan krijgt hij ook de vijfduizend kronen niet. En de Prins heeft gezegd: Pluk ze. Hij mag de onderhandelingen dus niet afbreken. Hij moet tijd trachten te winnen.

Dan zegt hij zo kalm mogelijk: „U begrijpt wel Excellentie, dat ik nu geen beslissing kan nemen. Ik bedoel: buiten mijn vrouw om. Ik moet daar eerst met Lysbeth over spreken. Vindt zij het goed, dan zal ik u de jongen zo gauw mogelijk brengen."

„Accoord Van Hoorn, ga jij eerst maar terug naar Vlissingen en spreek er met je vrouw over. Ik hoop dan spoedig van u te horen of ge op mijn eis wilt ingaan!"

Daarmee kan de schipper vertrekken.

Pedro vergezelt hem naar de „Gouden Eenhoorn" maar Willem is veel te verslagen, om nu met de Spanjaard praatjes te maken.

Als ze in de herberg komen wil Pedro nog eens vrolijk gaan zitten drinken, maar daar heeft Van Hoorn geen zin in.

„Kom Cornelis," zegt hij stroef, „we gaan aan boord, jongen, er is daar nog heel wat te beredderen vóór we kunnen varen. Nu gegroet heren en tot ziens!"

Zo laten ze Pedro en Carlos zitten.

Deze kijken elkaar verbaasd aan. Ze begrijpen er niets van en Pedro is van mening, dat de zaak nu kapot is en dat er van de hele onderneming niets terecht zal komen.

Zo denken de beide schippers er ook over.

Aan boord van de „Zeemeeuw" geeft Willem aan Cornelis een omstandig verhaal van zijn bezoek aan De Mendoza.

Leenhouder is niet minder verslagen, dan zijn vriend.

„Hoe komt de vent op dat idee," zegt hij, „hij had jou niet feller kunnen treffen Willem. Je vrouw staat Klaas natuurlijk nooit af, dat is duidelijk. En 't is maar goed ook, want ze ziet hem nooit weer terug."

„Ze zal hem wel terug zien, als de onderneming gelukt is. Daar zit nu juist de kneep, Kees. Gelukt het plan, dan zijn wij verraders van onze goede stad en mislukt het plan, dan ben ik mijn jongen kwijt... wat moeten we toch beginnen?"

„Ons hoofd koel houden Willem."

„Ja, ja, jij hebt goed praten. Jij zit er niet zo fel tussen als ik; 't gaat om mijn jongen, vlak dat niet uit!"

„Zeker, dat begrijp ik best, daarom ga je eerst met je vrouw praten."

„Ik weet nu al wat Lysbeth zal zeggen. Ze

zal vragen of ik gek ben geworden, om met zo'n voorstel bij haar aan te komen."

„Misschien wel, maar je vergeet nog iets."

„Wat dan?"

„Wel, dat je de Prins beloofd hebt, hem met alles op de hoogte te houden. Je moet dit verhaal dus ook aan hem gaan vertellen."

„Wat zou de Prins daar nu aan kunnen doen? Die kan toch de zaken niet anders maken dan ze zijn?"

„Dat weet ik nog niet. Oranje is een wijs man, veel wijzer dan wij samen, misschien heeft hij een oplossing."

„Nou ik verwacht er niet veel van; maar je hebt gelijk, ik moet het hem in elk geval gaan vertellen."

Zo varen de beide vrienden met een bezwaard hart naar Vlissingen terug.

Willem ziet er tegen op om thuis te komen.

Anders is hij blij en vrolijk en nu loopt hij met lood in de schoenen naar zijn woning. Zijn kinderen stuiven hem juichend tegemoet, maar hij heeft geen zin om met hen te stoeien.

„Waar is Klaas?" vraagt de schipper als hij zijn vrouw heeft gegroet.

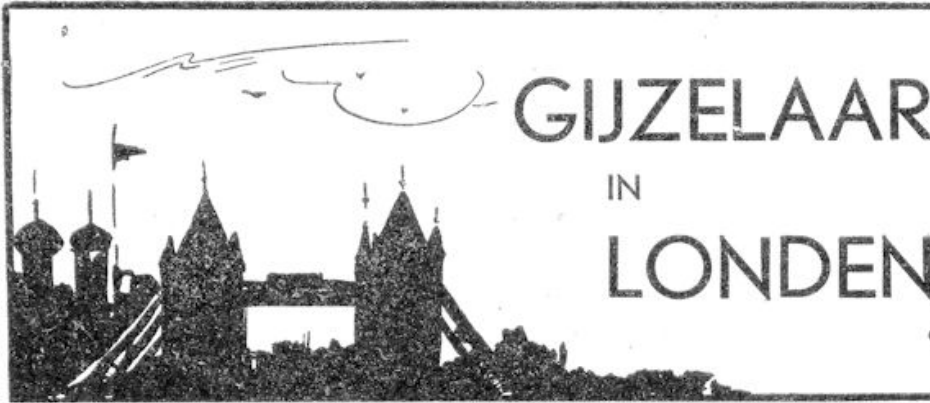
„Klaas is een beetje ziek, hij ligt op bed. Hij is nog niet weer naar school geweest sinds die dag, waarop hij z'n catechismus niet kende. Maar wat scheelt er aan Willem, toe vertel het mij dadelijk. Ik zie aan je gezicht, dat er iets is, dat je dwars zit."

„Dat is er ook, ga maar even mee in de kamer; de kinderen mogen er niets van horen."

Dan vertelt hij zijn vrouw het verhaal.

(Vervolg zie pag. 120)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

7).

6. *Boontje komt om zijn loontje*

Het is wonderlijk zo goed als Klaas opknapt. Hij klaagt niet meer over hoofdpijn en hij begint weer meer trek te krijgen in eten. De dag nâ vaders thuiskomst voelt hij zich al weer kip-lekker en als hij hoort, dat vader weer zo'n geheimzinnige tocht gaat maken naar Rotterdam evenals in April, toen hij mee geweest was, wil hij wel graag weer mee, maar hij durft het niet te vragen.

Moeder zou vragen, hoe het kwam, dat hij nu zo opeens beter was en dan zou Klaas als hij eerlijk wil zijn, moeten zeggen, dat hij helemaal niet ziek is geweest.

Ja zo is het precies.

Klaas heeft maar net gedaan of hij ziek was en dat komt, omdat hij niet goed onder de ogen van meester Oltusius durft te komen.

't Is een strenge baas en hij kan er op rekenen, dat hij hem nemen zal voor dat geval met die pijp. Wat een bof, dat hij net met vader meemocht naar Rotterdam. Maar toen hij van die reis terugkwam en vader weer naar Londen voer, had Klaas het maar beter geoordeeld ziek te worden. Akelig als je zo'n hoofdpijn hebt. En heel naar als daar dan nog buikpijn bijkomt. Je lust dan van zelf geen eten, ook al heb je honger als een wolf.

Maar vandaag heeft Klaas een lelijke strop. Op deze stralende Meimorgen zou hij heerlijk met vader naar Rotterdam hebben kunnen varen, als hij maar niet ziek was geweest. Maar nu opeens zeggen, dat hij niets gemankeerd heeft, ging niet. Dan zou het uitgekomen zijn, dat hij zijn moeder bedrogen had en dan zou er wat voor hem opgezeten hebben. Vader Willem is heel goed, maar in zo'n geval is hij niet gemakkelijk, dat weet Klaas wel. Klaas voelt wel, dat hij op het verkeerde pad is. Moeder bedriegen is buitengewoon lelijk. De Here zal dit zeker straffen.

Klaas heeft er spijt van en hij neemt zich

voor het vandaag of morgen eerlijk tegen moeder te vertellen, en haar vergeving te vragen.

Met deze beste voornemens in 't hoofd, dommelt hij weer in en hij wordt pas wakker als moeder bij zijn bed staat.

Ze heeft een bord dampende pap in haar handen.

„Hoe is 't Klaas, zou je wat eten lusten. Je zei vanmorgen immers, dat je al wat beter was!”

„Graag moeder!”

Klaas voelt, dat z'n maag rammelt van de honger en in plaats van één, zou hij wel twee of drie borden pap lusten.

Maar dat durft hij niet te zeggen.

'n Ogenblik zit hij in tweestrijd.

Zal hij het nu dadelijk maar eerlijk zeggen?

Nee morgen maar of overmorgen, nu is het geen geschikt ogenblik. Hoor maar, beneden roepen de kinderen al of moeder haast komt. Die hebben ook trek in de pap.

„Als je 't op hebt, moet je maar weer een poosje gaan slapen Klaas, zet je bord maar op de kruk hier voor je bed. Dat haal ik straks wel weg.”

„Ja moeder.”

Moeder gaat de ladder af en Klaas bidt en valt dan op de pap aan.

Jongens, jongens, 't smaakt als koek.

Onder aan de trap roept moeder: „Klaas er is nog wat pap over, lust jij soms uog wat?”

„Graag moeder.”

En dan stommelt die goede moeder, die hij zo lelijk bedrogen heeft maar weer tegen de ladder op, haalt z'n lege bord weg en brengt straks het volle weer terug.

„Prachtig weer vandaag,” zegt ze. „je vader treft het op z'n reis. Jammer dat jij nu net ziek bent Klaas, anders had je zo mooi mee kunnen gaan met vader.”

Klaas voelt dat hij een kleur krijgt. Maar moeder merkt dat niet, want hij zit met z'n hoofd gebogen over de warme pap. 't Kan ook

komen van die hete wasem, die van de pap af-dampst, denkt Klaas. Dat denkt hij, maar hij weet wel beter.

Na de ze twee borden heerlijke pap krijgt de jongen slaap. Hij kruipt lekker onder de dekens en als moeder het lege bord komt halen is hij al onder zeil.

Ze is echt blij, dat Klaas zo lekker opknapt. Ja opknappen doet hij nu geducht.

De volgende dag komt hij al van bed en hij eet weer gewoon aan tafel mee. Klaas moet er voor zorgen, dat hij helemaal fit is, als vader terug komt.

Wat heeft vader ook weer gezegd.

Ja hij heeft het duidelijk gehoord; misschien mag hij mee naar Londen. Begrijp eens aan. Die kans mag hij zich niet laten ontglippen. Hij moet nu wel beter worden en om te tonen hoe vlug hij in beterschap toeneemt stelt hij 's middags aan moeder voor wat hout voor haar te hakken.

„Jongen Klaas, zou dat nu al gaan?”

„Zeker moeder, ik ben weer zo goed als beter.”

„Maar de hoofdpijn dan?”

„Helemaal weg!”

„Nou vooruit, dan moet je het maar eens proberen; ik zit erg om hout verlegen. Terwijl jij ziek was heb ik zelf hout gehakt, maar het viel me niet mee.”

Arnie moeder denkt Klaas en 't was niet eens nodig geweest. Hij vindt zichzelf een echte

lelijke jongen, om zó zijn goede moeder te bedriegen.

Klaas hakt die middag een hele berg hout en hij blijft daar zolang mee bezig, dat moeder hem uit het schuurtje moet halen en zeggen: „Nu is 't wel genoeg Klaas, jongen, jongen, wat een mooie hoop hout!”

„Morgen hak ik weer!” zegt hij.

„Maar dat is niet nodig, ik heb nu vooreerst genoeg hoor.”

„Er moet voorraad wezen moeder, want u weet wel, dat ik misschien met vader mee mag naar Londen? Nou wie moet er dan hakken? U zeker weer, nee nee, dat gebeurt niet?”

Klaas naar Londen!

Och dat is waar ook, die donkere wolk hangt nog boven haar hoofd. Ze hoopt maar, dat de Here het niet zó ver zal laten komen. Wat moet ze toch beginnen, als die jongen daar helemaal in Londen zit. Ze moet er niet aan denken!

Er gaat nog een dag overheen, voordat Klaas zich sterk genoeg gevoelt, om weer naar school te gaan. Hij begrijpt best, dat hij vast niet mee mag, als hij nog niet weer naar school is geweest.

Vandaag repeteert hij daarom vraag 60 van de catechismus nog eens en dan wil hij morgen naar school, om de prompt-geleerde vraag als een soort zoenoffer aan meester Oltusius aan te bieden.

Maar van een schuld belijden voor zijn moeder is nog niets gekomen. Telkens heeft hij het uitgesteld tot een betere gelegenheid. Drie dagen, nadat vader op reis is gegaan, onderneemt Klaas de tocht naar school. Hij wordt onmiddellijk omringd door zijn vrienden, die hem uithoren.

„Hé jô, waar heb je zo lang gezeten?” vraagt Lieven Meliszoon.

„Ziek geweest,” verklaart Klaas.

„Geloof jij dat Lieven?” vraagt Leyn Hendriks.

„Het brave jongetje is bang voor de meester.”

„Waarom zou ik bang zijn?”

„Nou ja, je zit altijd nog met je vraag, is 't niet? En dan is er nog een ander akkefietje, waarover meester Oltusius een woordje met je zal wisselen?”

„'n Ander akkefietje?” veinst Klaas verwonderd. „Ik zou niet weten, wat dat zijn moet. Ik heb niet geroepen, dat er brand was, dat deed het lieve jongetje van Krijn Hendriks, weet je dat wel?”

„Hou je nu maar niet van de domme, Klaas, wij weten best wie het pijpje van de meester brak en verstopt maakte. De goede man heeft zijn longen bijna stuk gezogen.”

„k Weet van geen pijpje af,” liegt Klaas.

„Da's gemeen Klaas, je weet het wel! Jij moet het gedaan hebben en niemand anders. Denk je dat we zin hebben om voor jou plezier op onze

falie te krijgen? We hebben genoeg aan onze eigen portie, wat jij Lieven?"

„Meer dan genoeg; vandaag zullen we eindelijk achter het geheim van het pijpje komen. Meester heeft het onderzoek uitgesteld tot jij weer terug zou zijn."

Jongens, dat ziet er niet mooi uit voor Klaas. Hij heeft ook al grote spijt, dat hij naar school is gegaan en als het niet was geweest, om dat beloofde reisje naar Londen zou hij er niet over gedacht hebben om naar school te gaan.

De deur van het „hok" zoals de jongens het oneerbiedig noemen gaat open en de leerlingen schuiven het sombere lokaal in.

Meester Oltusius doet een gebed, daarna geeft hij op om te zingen Psalm 101 vs. 7.

Helder klinken de jongenststemmen:

Die tot bedrogh en list hem wil begeven,
Die sal van mij in dienst niet sijn verheven,
De leugenspreker en sal oock bij mij
Niet wezen vrij.

Klaas zingt bijna niet mee.

Hij knijpt hem als een oude dief, want hij heeft de meester door. Het is opzet, dat hij deze psalm laat zingen.

Maar Klaas zal hem voor zijn.

Vlug gaat de vinger omhoog: „Meester ik ken vraag 60 al, mag ik ze even opzeggen?"

„Zo Nikolaas Willemszoon ben jij ook weer eens in de school. Waar ben je zolang geweest?"

„Ziek geweest, meester!"

„Was 't erg?"

„Nee meester, niet heel erg; buikpijn en hoofdpijn."

„Zo da's mooi," gaat meester verder, „dan heb jij heerlijk de tijd gehad om eens over een en ander na te denken, bij voorbeeld over dit pijpje!" en terwijl de meester dit zegt, haalt hij het stenen pijpje van de lessenaar en laat het Klaas zien. De steel is in twee stukken en de houtsplinter steekt er nog uit. 'n Gek gezicht is dat. Veel jongens schieten in de lach.

Klaas voert een heftige strijd.

Zal hij weer liegen, zeggen dat hij nergens van weet. Er was immers niemand bij toen hij het deed; niemand heeft het gezien. Maar die psalm dan, die ze daar even zongen?

„Nou hoe zit het Klaas, krijg ik haast antwoord van je?"

„Ik heb dat pijpje gebroken meester!"

De jongens vallen achterover van schrik.

„Hoor je dat, Klaas zegt, dat hij het gedaan heeft. Die stiekemer, meester heeft hen er voor op de botten gegeven en hij bleef thuis."

Er ontstaat een vijandig front tegenover Klaas, nu hij blijkbaar met de meester wil aanpappen, dat zullen ze hem afleren.

Maar ze zijn te vlug met hun oordeel.

Want zo gemakkelijk zal Klaas er niet afkomen, daarvoor is meester Oltusius een veel te streng en rechtvaardig man.

„Nikolaas Willemsz kom hier!" klinkt het scherp.

„Had nou maar een stuk leer in je broek gestopt," zegt Lieven nog gauw.

Klaas staat op en gaat naar de kathedr.

„Zeg eerst eens vraag 60 op!"

De vraag en het antwoord rollen er uit.

„Dat is in orde," zegt de meester tevreden, „maar 't is wat te laat. En wat dat pijpje betreft, het is goed, dat jij die misdaad hebt bekend, maar dat ontslaat je niet van straf. Denk aan Achan, die stal van het verbannene in Jericho. Hij heeft zijn kwaad ook bekend, maar is er evengoed voor gestraft. Zo behoort het ook, dat is rechtvaardig!"

Bij dit laatste woord grijpt meester met de ene hand Klaas in de kraag en met de andere pakt hij de bullepees.

„Boontje komt om z'n loontje, Klaas!" zegt hij nog en dan kletsen de eerste slagen op Klaas' broek en wat daarin zit.

Dat doet geducht zeer.

De vorige keer heeft hij zich goed gehouden, toen wilde hij de meester het plezier niet gunnen, dat hij hem zeer sloeg, maar nu is het anders.

Nu gilt Klaas wat hij kan en daardoor verandert de stemming in de klas onmiddellijk ten zijnen gunste. De grootste jongens stuiven van hun plaats naar de meester. Ze grijpen Oltusius bij zijn arm: „Meester houd op!" schreeuwen ze, „Klaas heeft het toch bekend!"

De meester krijgt het te kwaad met zoveel tegenstanders. Een is er die hem de bullepees ontrukkt en Klaas glipt van z'n knie. Hij is woedend.

(Vervolg op blz. 135)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

8).

7. „Jij brengt je jongen naar De Mendoza!”

Met een bezorgd hart vaart Willem Janszoon naar Rotterdam. Hij meert zijn schip weer aan het Oude Hoofd. Ditmaal is Klaas er niet bij om de wacht te houden, daarom heeft Willem een knecht meegenomen.

„Vreemd volk van de schuit houden, hoor,” zegt hij als hij vertrekt en dan gaat hij op stap naar Delft. Onderweg peinst hij zich suf over de oplossing van het moeilijke vraagstuk, waarvoor hij nu geplaatst is.

Zijn jongen in de handen van de Spanjaard spelen wil hij niet, geen denken aan.

Maar wat er dan gebeuren moet weet hij ook niet. Dat zal Prins Willem moeten weten en de schipper is heel nieuwsgierig hoe die de zaak tot een oplossing zal brengen.

Als Willem in Delft komt gaat hij niet weer naar de vriendelijke kastelein. Hij weet nu de weg naar het Sint Aagtenklooster heel goed en hij besluit er maar dadelijk heen te gaan.

Hij heeft haast; hoe eer hij bij de Prins is, hoe beter, want de spanning is bijna niet meer te dragen.

Als hij bij de woning van Prins Willem is aangekomen duurt het maar kort, of hij wordt toegelaten.

„Zo Willem Jansz.,” zegt Oranje, kom je me weer eens iets vertellen over je Spaanse vrienden? Vertel maar op, ik luister.”

„Ja Excellentie, maar het is niet veel moois, dat ik te vertellen heb. Ik zit nu zo in moeilijkheden, dat ik er niet meer uit weet te komen. Ik hoop dat Uwe Excellentie een oplossing weet, ik zie er geen. 't Gaat namelijk om mijn oudste jongen, Nikolaas, een kind van elf jaar.”

„Zo en wat is daar mee?”

Nu doet Willem heel breedvoerig zijn verhaal over de eis van vijfduizend kronen.

„U hebt immers gezegd: „Pluk ze!” Welnu dat wilden we op deze manier doen!”

Maar dan vertelt hij van de eis, die De Mendoza daar tegenover heeft gesteld.

„U begrijpt wel Excellentie, dat ik daar niet over denk. Als de onderneming mislukt en dat staat vast, dat móet ze doen, dan ben ik mijn jongen kwijt. Mijn vrouw zou dat niet overleven, ze houdt zoveel van die jongen.”

Zo gaat Willem nog een tijdje voort, al maar opnoemende de bezwaren, die hij heeft tegen de eis van De Mendoza.

Prins Willem laat de ongeruste vader kalm uitpraten. De schipper moet eerst maar eens alles zeggen, wat hij op zijn hart heeft.

Eindelijk zegt Van Hoorn: „Dat is nu het hele verhaal, Excellentie. Ik hoop, dat God U wijsheid geeft, om de oplossing te vinden, ik kan ze niet vinden!”

De Prins denkt enige ogenblikken na.

Dan richt hij zijn blik scherp op de schipper en zegt: „Jij brengt je jongen naar De Mendoza!”

Wanneer er vlak voor zijn voeten een bliksemstraal was ingeslagen, had de schipper niet harder kunnen schrikken, dan hij nu deed.

„Maar Excellentie, als ik dat doe ben ik mijn jongen kwijt, dat begrijpt U toch wel!”

„Je laat mij niet uitpraten Willem Janszoon. Ik zeg: Jij brengt je jongen naar De Mendoza. Maar ik voeg daar dadelijk aan toe: en ik zal zorgen, dat je hem weer terug krijgt!”

De vraag zweeft op de lippen van de vader: kunt U dat Excellentie, maar hij houdt die vraag gelukkig nog binnen, want hij gevoelt, dat het geen pas geeft tegenover de Prins van Oranje zo'n vraag te doen.

„Is mijn Prinselijk woord u genoeg?”

„Ja Excellentie, maar ik moet er dadelijk aan toevoegen: ik begrijp er niets van.”

„Je bedoelt, dat je niet begrijpt hoe ik het wil aanleggen, om de jongen weer uit de handen van De Mendoza te halen?”

„Ja juist Excellentie, dat is het, waarmee ik zit.”

„Natuurlijk zal ik je een verklaring geven, want daar heb je recht op en je vrouw moet ook weten hoe het er mee staat, anders geeft zij geen toestemming om die jongen — hoe heet hij?”

„Nikolaas, Excellentie, naar mijn vrouw's vader.”

„Nu goed, anders geeft zij geen toestemming om Nikolaas naar Londen te brengen. En daar moet hij toch heen. Hoor je het goed, Willem Janszoon, Nikolaas moet naar Engeland; want de Spanjaarden moeten die aanslag op Vlissingen ondernemen en dan zal ze mislukken dat is duidelijk. Maar Nikolaas is daarvoor de inzet. Die dienst moeten jij en je vrouw aan het vaderland bewijzen.”

„Dat willen we graag Excellentie, als we maar zekerheid hebben, dat we onze jongen weer zullen terug krijgen.”

„Ja, ja, dat begrijp ik. Nu die zekerheid geef ik je bij deze en ik zal je ook een nadere verklaring geven, want ik begrijp, dat je daar naar verlangt.”

De Prins klingelt met de tafelschel, die voor hem staat en onmiddellijk steekt een lakei z'n hoofd om de hoek van de deur.

„Laat de heer Huygens even binnen komen,” zegt de Prins.

Even later komt er een jongeman binnen van dertig jaar. Het is Christiaan Huygens ¹⁾, de notaris van Prins Willem.

De schipper zag dadelijk, dat meneer Huygens een scherpzinnig man was. Jongens, wat had die kerel ogen in zijn hoofd. De Prins wist zijn mannetjes wel te kiezen.

Zodra Huygens op een stoel zit, begint de Prins hem kort het verhaal van schipper Willem Jansz. te vertellen.

„Ik heb zoëven tegen de schipper gezegd,” zo eindigde de Prins zijn relaas, „jij brengt je jongen naar De Mendoza” en tot u zeg ik nu meneer Huygens: en u haalt hem weer bij De Mendoza vandaan!”

„Uitstekend Excellentie!”

Gek, dacht Willem, die meneer Huygens maakt geen enkele bedenking. Ik zit met een berg van bezwaren en hij doet net alsof het de gewoonste zaak van de wereld is: even mijn jongen uit Londen terughalen, die zich in de handen van de Spanjaarden bevindt.

De schipper is natuurlijk brandend nieuwsgierig, hoe die meneer Huygens dat nu zal aanleggen.

¹⁾ Christiaan Huygens was geboren in 1556. Hij is de vader van de dichter Constantijn Huygens en de grootvader van Christiaan Huygens, de uitvinder van het slingeruurwerk.

De opdracht was voor geen tweeërlei uitleg vatbaar. Hij moest Nikolaas Willemszoon uit het gezantschapsgebouw te Londen weghalen en weer bij zijn moeder terug brengen. Dit laatste zei de Prins er nog nadrukkelijk bij.

Er wordt nu nog breed over de zaak gesproken. Huygens wil heel veel dingen weten: hoe de jongen heet, welke kleur zijn haar heeft, wat de schipper in Londen allemaal heeft beleefd en besproken. Vooral dit laatste moet hij blijkbaar heel nauwkeurig weten.

En Willem gaat aan het vertellen.

Alles wat hij met Pedro en Carlos heeft besproken en zijn bezoek bij De Mendoza vertelt hij in geuren en kleuren.

Onder het vertellen is hij wel eens bang, dat hij de heren zal gaan vervelen, maar neen, hij kan op beider gelaat geen spoor van verveling ontdekken.

De beide heren laten de schipper maar rustig vertellen.

Af en toe doet meneer Huygens er zo eens een vraag tussendoor, waarop Willem dan weer breedvoerig ingaat. Maar verder laten ze hem maar stil doorpraten.

Eindelijk is Willem aan het eind van zijn verhaal; hij zou werkelijk niet weten, wat hij nog meer moet zeggen.

„Ik weet niets meer te vertellen, Excellentie,” zegt hij dan.

„Is ook wel voldoende nietwaar meneer Huygens, u is nu wel naar behoren ingelicht dunkt mij.”

„Zeker, Excellentie, ik weet nu, wat ik weten wilde en wat ik noodzakelijk weten moet; verder hoop ik deze zaak op te knappen zoals het behoort: de schipper krijgt zijn zoon terug, laat hij daar gerust op zijn.”

„U hoort het Willem Janszoon,” zegt de Prins, „durf je het nu te wagen je jongen als gijzelaar naar Londen te brengen?”

„Jawel, Excellentie en ik denk niet, dat mijn vrouw nu nog enig bezwaar zal hebben. Meneer Huygens staat er borg voor dat Klaas terug komt, welnu dan zal ik hem er zo gauw mogelijk heen brengen. 't Is in 't belang van 't lieve vaderland en dat belang gaat voor alles.”

„We zullen hopen, dat God de pogingen van de heer Huygens zal zegenen. Wij spreken natuurlijk alleen, zover mensen kunnen spreken. Wij kunnen ons best doen, maar de zegen moet van Boven komen!”

„Daar ben ik het volkomen mee eens Excellentie,” zegt de schipper.

„Dan kunt u nu wel weer aan uw werk gaan, meneer Huygens, we zullen binnenkort wel eens beraadslagen, hoe we deze zaak zullen aanpakken.” „Heel goed Excellentie!”

Meneer Huygens neemt nu afscheid.

Daarna trekt hij de deur open.

Aan die deur hangt een lang touw, waaraan een gewicht hangt, dat de deur dicht trekt. Hoe het komt weet hij zelf niet, maar Huygens raakt verward in het touw. 't Is maar een ogenblik, hij is zo weer los, maar de Prins heeft het toch gezien en lachend zegt hij: „Dat is een voor-teken meneer Huygens, „wacht je bij dit werk voor het touw!”

Huygens begrijpt de Prins onmiddellijk. Lachend zegt hij: „Ik hoop er voor op te passen, Excellentie!”

Dat was wel nodig ook, want bij de taak, die hij zoëven op zich heeft genomen, loopt hij grote kans opgehangen te worden.

De schipper heeft het niet begrepen en de Prins legt hem zijn bedoeling uit.

Dan rilt Willem Jansz.

't Is toch wel een heel gevaarlijk werkje, dat Huygens straks gaat ondernemen. Het kan hem zijn hals kosten. Maar ja, zonder gevaarlijke werkjes kan het land nooit vrij komen van Spanje en dat moet toch als het God belieft.

Na het vertrek van Huygens zet de Prins nog even het gesprek voort.

„Mij dunkt Willem Jansz., je bent nu wel genoeg gerust gesteld is 't niet. Heb je me nu nog iets te vragen?”

„Nee, Excellentie, ik weet nu, wat ik weten wilde. Ik breng Klaas als gijzelaar naar Londen en...”

„Meneer Huygens zorgt er voor, dat hij weer bij zijn moeder terug komt,” valt de Prins hem in de reden. „Zeg dat maar tegen je vrouw,

dan zal zij ook geen bezwaren meer hebben tegen de onderneming. Dat is waar ook: wil Klaas zelf wel gijzelaar worden?”

„Hij weet nog van niets Excellentie!” „Zo, had je hem dat dan niet moeten vertellen?”

„We dachten, dat het beter was, daar mee te wachten, tot ik bij u geweest was. Hij wil heel graag met mij mee varen naar Londen. Daarom heeft hij telkens al gezeurd en voor ik naar Delft vertrok heb ik alleen gezegd, dat hij nu misschien mee mocht naar Londen.”

„Zo dus hij weet er toch iets van?”

„Jawel, maar hij weet niet, dat hij er blijven moet. Dat zal hem nog niet meevallen denk ik.”

De Prins steekt de schipper de hand toe en neemt hartelijk afscheid van hem.

„Tot ziens Willem Jansz., we zullen hopen dat onze onderneming slaagt en dat we de plan-nen van de vijand in duigen kunnen gooien.”

Daarmee laat Oranje de schipper gaan.

Opgewekt aanvaardt Willem de reis terug. Koos is blij als hij de baas ziet. Dat eenzame wachten, alleen op zo'n schuit, begon hem danig te vervelen. De zeilen van de „Zeemeeuw” worden gehesen en vrolijk koersen ze weer naar Zeeland.

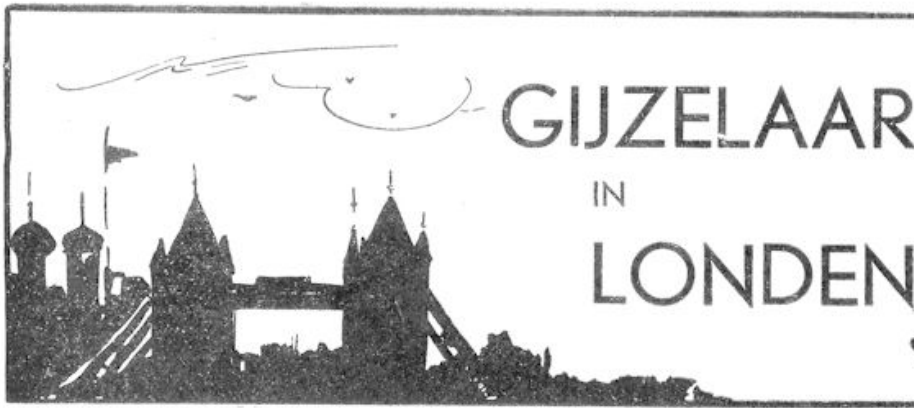
Daar zit Lysbeth in spanning te wachten. Zij zal de uren wel tellen en blij zijn als ze hem ziet. Onderweg heeft de schipper al de tijd, om er over na te denken hoe hij Klaas aan het verstand moet brengen, dat hij in Londen moet blijven. Dat zal nog een heel karwei worden.

De jongen is nog nooit van huis geweest. 't Is misschien 't beste, dat hij hem maar in 't geheim neemt en dat hij weet, dat hij hiermee het vaderland dient.

Aan de avond van de volgende dag landt Willem veilig in de haven van Vlissingen.

(Wordt vervolgd.)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

9.)

8. Gijzelaar in Londen.

Het is al donker als schipper Willem Jansz. die avond thuiskomt.

Buiten hoort hij verwarde stemmen dooreenklinken en als hij de deur van zijn huis opent botst hij tegen een man op, die knap aan het uitpakken is, maar die hij in het donker zo gauw niet herkent.

„O, daar hebben we de schipper zelf geloof ik,” zegt de man, nou schippertje, je komt net op tijd, want ik was al aan het uitpakken tegen je vrouw, maar het hoofd van het gezin, is toch eigenlijk het adres, waar ik zijn moet.”

„Zeker en daarom staat het je niet netjes tegen mijn vrouw te gaan opspelen. Kun je niet komen, als ik thuis ben?”

„Ik meende, dat je thuis was schipper, neem me niet kwalijk. De „Kievit” van Leenhouders ligt in de haven en ik meende dat ik de „Zee-meeuw” ook gezien had. Zie eens het gaat zo niet langer,” ratelt de man aan een stuk door, „het gaat zo niet langer, dat heb ik tegen je vrouw ook al gezegd. Ik houd het zo niet meer uit, begrijp je. Zó sterk ben ik niet en dan mijn leeftijd in aanmerking genomen, begrijp je, zeg ik niets te veel als ik zeg, dat het nu eens uit moet zijn, want dat het zo niet langer gaat. Dat houdt een mens gewoonweg niet uit. Op die manier zouden ze iemand de dood in jagen en dan daar boven overheen nog zo'n grote schade! Jost, ik zeg weer, begrijp je, dat doet de deur dicht.”

Even pauzeert de man, om adem te halen en van die gelegenheid maakt de schipper gebruik om te zeggen: „Ga eerst eens naar binnen, je staat hier maar in dit donkere portaal. Ik kan heel niet zien, wie ik eigenlijk voor heb. Vertel me eerst eens, wie je bent!”

„Ik ben meester Oltusius,” zegt de man met een zekere waardigheid „en ik kom mij hedenavond beklagen over uw zoon Nikolaas.”

„Dat kan, maar loop dan eerst naar binnen. Lysbeth heeft al een kaars aangestoken.”

Meester Oltusius gaat naar binnen en als hij goed en wel zit, begint hij weer opnieuw met zijn klaagzang. Klaas, die de meester op dit ogenblik met een gul hart in Vuurland zou wensen, zorgt er voor, dat hij buiten de lichtkring van de kaars blijft. Dat zo'n akelige kerel net nú komen moet, nu vader thuiskomt. Hij was van plan dadelijk te vragen of hij mee mocht naar Londen, maar ook mijn lieve grootje, daar zal nu wel niets van terecht komen.

„Kijk eens hier schipper, je begrijpt wel, dat ik dit zó niet langer vol kan houden,” begint de meester weer.

Maar dan valt Willem hem in de rede:

„Meester ik ben enkele dagen op reis geweest en ben dood moe, zou je morgen niet eens terug willen komen. Mijn hoofd staat er nu heus niet naar, om naar klachten over ondeugende jongens te luisteren.”

Ha die vader, denkt Klaas, wat knapt die dat mooi op.

„'t Is maar, dat je het weet, begrijp je,” neemt de meester nu het woord weer, „anders zou je later zeggen, de meester had ons wel eens kunnen waarschuwen. Laat ik het nu maar ronduit zeggen, die Klaas van jullie groeit op voor galg en rad. Daar valt niet meer mee te leven en vandaag of morgen bega ik een ongeluk aan hem.”

„Laat ik je gerust stellen, dat gebeurt vandaag niet en morgen en overmorgen ook niet, dus daarover behoeft u zich nu nog geen zorgen te maken,” zegt de schipper.

Klaas begrijpt niet, wat vader daarmee bedoelt, maar hij hoopt, dat het een profetie is over zijn reis naar Londen.

„Wat heeft hij dan nu weer uitgehaald, meester?” vraagt Lysbeth en er klinkt bezorgdheid in haar stem.

„Mijn katheders, mijn goede, mooie katheders heeft dat galgenaas in elkaar getrapt, dáár dan,

nu is 't er uit. Mijn vrouw zei vanmiddag onder het eten nog, man zei ze je zult er nog een hartverlamming van krijgen en eerlijk gezegd, daar ben ik ook bang voor."

„'t Zou verschrikkelijk zijn als het zo was meester, maar ga nu eerst maar rustig naar huis. Ik zei al, dat het nu slecht uit komt, maar ik beloof je, dat we die zaak zullen uitzoeken hoor, daar kun je op rekenen."

„Maar mijn kathedr dan, mijn mooie kathedr, wat moet ik daarmee beginnen. Er is niet veel meer dan brandhout van over!"

„Als het blijkt dat Klaas de schuldige is, zullen we die natuurlijk vergoeden."

„Als het blijkt... twijfel je daar dan nog aan? Ik heb het toch voor mijn eigen ogen zien gebeuren!"

„Nu goed, we zullen dat zaakje wel eens rustig uitzoeken, wacht ik zal je even bijlichten, 't is donker in het portaal."

De schipper staat op, neemt de kandelaar van de tafel en nu moet de meester ook wel opstaan.

Brommende gaat hij het portaal in en de deur uit. Zie zo, die zijn we kwijt.

Maar als de meester weg is, moet Klaas voor het front komen.

„Wat betekent dat Klaas?" vraagt de schipper, „heb jij je vandaag op school weer niet gedragen zoals 't behoort?"

„Nee vader, maar de meester was de oorzaak!"

„Hoe zo?"

En nu vertelt Klaas, wat er op school is voorgevallen. Hij heeft z'n catechismus opgezegd, hij heeft eerlijk bekend, dat hij de pijp van de

meester onlangs verstopt gemaakt had en gebroken en toen heeft de meester hem toch zo ongenadig op z'n broek gegeven, dat hij het uitgillen moest van pijn. De andere jongens hebben hem verlost en met elkaar hebben ze toen van woede de kathedr in elkaar getrapt."

„'t Is een mooie geschiedenis," zegt vader.

„En de school was zeker met gebed begonnen Klaas?"

„Ja vader."

„En er was toch ook een psalm gezongen?"

„Ja vader."

„En jij had eerst nog dat prachtige antwoord van vraag 60 opgezegd. Voel je niet Klaas, dat dat niet klopt?"

„Jij moet maar eens een tijdje bij meester Oltusius wegblijven, dat lijkt me het beste. Je gaat mee naar Londen, begrepen?"

Klaas kan zijn oren niet geloven.

„Mag ik mee naar Londen vader?"

„Dat hoor je toch? Maar praat er nu maar niet verder over. Ik moet er eerst met moeder over spreken en dan hoor je er nog wel nader van. Nu ben ik veel te boos over je gedrag, om nog verder met je te praten, maak maar gauw, dat je naar bed komt!"

De schipper behoeft dit Klaas geen twee keer te zeggen. Als de wind maakt de jongen, dat hij wegkomt, verrukt over de goede tijding, die hij daareven gehoord heeft. Mee naar Londen jubelt hij in zichzelf, mee naar Londen; 't is niet te geloven!

Zodra moeder Lysbeth de andere kinderen naar bed heeft gebracht, kan de schipper eindelijk verslag uitbrengen over zijn reis, moeder schrikt er toch van als ze hoort, dat Klaas als gijzelaar naar Londen moet. „Ik vind het toch nog o zo gevaarlijk Willem," zegt ze. „Stel je toch eens voor, dat het die meneer Huygens niet gelukt de jongen vrij te maken, dan zijn wij hem voorgoed kwijt."

„Maar het lukt hem beslist Lysbeth, daar ben ik van overtuigd," zegt Willem met klem.

„Nu ja ik zal het wel moeten overgeven, maar ik ben heel bang, dat dit avontuur niet goed afloopt en dit wil ik je wel zeggen Willem, als 't misloopt en de Spanjaard wil de jongen niet teruggeven, dan ga ik zelf naar Londen, om hem op te eisen. Ze zullen toch een moeder haar kind niet onthouden?"

„Zover zal 't niet komen Lysbeth, heb daar maar geen zorg voor."

In het avondgebed spreekt de schipper er over met de Here. Hij maakt Hem hun zorgen en noden bekend en bidt om Zijn genadige bewaring voor hun jongen als hij in het verre Londen zal zijn.

Dan gaan ze naar bed.

De volgende morgen is Klaas al vroeg uit de

veren. Misschien gaat vader vandaag al naar Engeland hoopt hij.

En dat blijkt net zo te zijn.

De schipper en zijn vrouw vertellen Klaas, wat er aan de hand is en ja dan komen de waterlanders. Hij had gehoopt op een mooi reisje met vader, maar natuurlijk: mee uit, mee thuis. Nu hij hoort, dat hij bij de Spaanse gezant moet blijven, is de aardigheid er voor een groot deel af. Eerlijk gezegd ging hij nu net zo lief maar weer naar meester Oltusius. Maar dan vertelt vader, dat hij gijzelaar in Londen wordt, dat hij, zo jong als hij is, daarmee het vaderland een dienst doet en dat niemand minder dan Prins Willem er voor instaat, dat hij weer uit Londen wordt weggehaald en bij moeder gebracht. Daar komt nog bij, dat hij in Londen niet in de gevangenis gestopt wordt. Hij krijgt daar een leven als een prins en later zal hij het nog trots vertellen, dat hij bij Don Bernardino de Mendoza kind in huis is geweest.

Daardoor komt de zaak voor Klaas wel in een ander licht te staan.

Nog diezelfde dag vertrekken ze.

Het afscheid valt Klaas niet mee.

Als hij z'n moeder om de hals valt, zegt hij schreiend: „Moeder wilt u het mij vergeven, dat ik u bedrogen heb. Ik ben niet ziek geweest, ik deed maar alsof; maar ik heb er nu heel veel spijt van!”

Gelukkig 't is er uit.

Moeder strijkt hem over z'n blonde haren en zegt: „Zeker Klaas wil ik je dat vergeven, maar doe het nooit weer! Heb je de Here al om vergeving gevraagd? Dat is het voornaamste, Klaas.”

„Ja Moeder!”

Nu stapt de jongen met vader de deur uit.

Aan boord van de „Zeemeeuw” is hij thuis.

Hij heeft geweldig veel schik als ze de Noordzee op zeilen, maar de pret is gauw over, want Klaas wordt zeeziek en kan geen pap meer zeggen.

Vader troost hem. 't Zal gauw genoeg weer over zijn. En dat is ook inderdaad het geval.

In Londen kijkt Klaas zijn ogen uit.

Londen is veel groter dan Vlissingen, dat ziet hij dadelijk en wat woont die Spaanse gezant in een mooi huis, dat is net een huis om in te verdwalen.

Don Bernardino de Mendoza ontvangt Willem Jansz. en zijn zoon heel vriendelijk.

„Zo zo,” zegt hij, „dat is dus de jonge gijzelaar. Nu vriendje je zult het goed hebben bij me. Wees maar niet bang, dat je hier alleen maar Spaans zult horen spreken. Zeg Pedro roep jij Melis eens.”

Melis verschijnt. 't Is een Hollander — niet

van de beste soort — en hij is in dienst bij De Mendoza.

„Melis,” zegt de gezant, „dit is nu onze jonge gijzelaar. Ik draag jou de zorg voor hem op. Denk er om als hem iets overkomt, zal ik het op jou verhalen. Jij hebt de hele dag niets anders te doen dan voor deze gijzelaar te zorgen. Je zorgt voor zijn eten en drinken, voor zijn kleren en voor zijn bed. Je laat hem spelen zoveel hij wil, maar je moet er voor oppassen, dat hem niets overkomt. Denk er om, dat zou jou je leven kunnen kosten.”

„Jawel Signor!”

Klaas kijkt z'n vader eens aan, alsof hij zeggen wil hoort u dat, ben ik even een voornaam persoontje geworden. Een aparte bediende voor mij alleen.

„Zou je 't hier een poosje uit kunnen houden Klaas?” vraagt de schipper, „'t behoeft niet zo lang te zijn hoor, over een poosje ben je weer bij moeder!”

„'t Zal best gaan, Vader,” zegt hij flink.

„Nu zal ik de betaalmester even bellen,” zegt de gezant, „dan kan die je de gevraagde vijfduizend kronen ter hand stellen.”

De betaalmester komt en Willem Jansz. krijgt de rijke buit in handen. Pedro en Carlos moeten hem naar zijn schip brengen, opdat het geld veilig aan boord komt.

„Over veertien dagen verwacht ik je terug, schipper,” zegt de gezant. „We kunnen dan de plannen nader vaststellen. Veertien dagen is toch zeker lang genoeg, om je in Vlissingen de nodige hulp te zoeken?”

„Zeker Excellentie, ik hoop over veertien dagen weer hier te zijn!”

Hij neemt hartelijk afscheid van Klaas.

En Klaas blijft alleen achter, als gijzelaar in Londen. (Wordt vervolgd.)

GIJZELAAR IN LONDEN

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

10.)

9. De geheime agent van de Prins

„Hebt u in Londen een goede kennis, dominee, bij wie u mij kunt aanbevelen, liefst een Fransman!”

Het is Christiaan Huygens, die deze vraag doet aan dominee De Villiers, de hofprediker van Prins Willem van Oranje.

De Prins, Huygens en de predikant zitten met z'n drieën in de werkkamer van de Prins. Er worden plannen beraamd, om Klaas Willemsz. uit zijn gijzelaarschap te verlossen.

De Prins houdt zijn woord.

En Huygens neemt het zijne ook niet terug.

De jongen moet weer aan zijn moeder worden teruggegeven.

Maar het is een heel lastig karwei; dat valt niet tegen te spreken.

En het is nog doodgevaarlijk ook.

De geringste onvoorzichtigheid kan Huygens zijn hals kosten.

„Zeker kan ik je aan een adres helpen,” zegt dominee De Villiers.

„Ik ken in Londen 'n zekere dominee La Fontaine, die predikant is bij de Waalse gemeente. We kennen elkaar heel goed en als ik u een aanbevelingsbrief meegeef, waarde Huygens, ben ik er zeker van, dat hij u met alles zal helpen.”

„Wilt u de brief dan maar dadelijk schrijven?” vraagt de Prins. „Er is grote haast bij, want Huygens moet nog vandaag vertrekken. Tegen het einde van Mei zal de aanslag op Vlissingen plaats hebben en tegelijkertijd moet Huygens zich van de jongen meester maken.”

De predikant neemt een stuk perkament en weldra krast zijn ganzeveer over het stugge papier.

„U kunt ondertussen aan Admiraal Treslong schrijven, meneer Huygens,” zegt Oranje. „Meld hem, dat hij met enkele oorlogsschepen naar Walcheren moet gaan. Hij moet daar op de uitkijk gaan liggen, totdat hij schipper Wil-

lem Janszoon en Cornelis Leenhouders met hun gevolg ziet naderen. Hij kan er dan voor zorgen, dat de Spanjaarden een warme ontvangst ten deel valt.”

„'t Komt in orde Excellentie!”

Weldra krast de tweede ganzeveer.

Het is nu heel stil in de werkkamer van de Prins. Oranje verdiept zich in enkele stukken, die betrekking hebben op de afzwering van Philips. Het zal niet lang meer duren, 'n paar maanden nog en dan is die afzwering een feit.¹⁾ Het zal het antwoord van de Staten zijn op de ban, die Philips vorig jaar over Oranje durfde uitspreken. Hij heeft het toen bestaan Prins Willem vogelvrij te verklaren en al het schuim van Europa op de Prins los te laten.

De Staten zullen daarop een waardig antwoord geven, door Philips plechtig als Graaf af te zweren.

Oranje vouwt een brief open, die hij zo juist van Marnix van St. Aldegonde heeft ontvangen. Met grote aandacht leest Oranje de brief door.

Daarin schrijft Marnix o.a. aan de Prins:

„Wij verwerpen de Koning óók, dewijl hij gezworen vijand van de ware religie en van Gods Woord, het bestuur des lands op generlei wijze hebben wil, dan op voorwaarde van het Rijk van Christus te kunnen uitroeien.”

Deze woorden zijn Oranje uit het hart gegrepen. Zo is het precies.

Ondertussen zijn de beide schrijvers met hun werk gereed gekomen.

De Villiers leest zijn brief voor en Huygens knikt instemmend.

„Zo is het in orde dominee. Het is mijn bedoeling mij in Londen voor een Fransman uit te geven. 'n Hollander zou daar op dit ogenblik verdacht zijn. Daarom moet ik in kennis komen met dominee La Fontaine, begrijpt u. Hij zal mij dan wel verder de weg wijzen.”

¹⁾ De afzwering had plaats 26 Juli 1581.

„La Fontaine is een heel welwillend man,” verzekerd De Villiers, „hij zal u in alles met raad en daad ter zijde staan.”

Nu leest Huygens zijn brief aan Treslong voor endaar mee is deze zaak in orde.

Het komt nu nog maar aan op de uitvoering van de plannen.

Op verzoek van de Prins doet dominee De Villiers een gebed, waarin hij Gods hulp vraagt voor de hachelijke onderneming van Huygens en daarna vertrekt de geheime agent van de Prins onmiddellijk naar Londen.

Antonie Vermeeren zal hem vergezellen. Hij is een hellebaardier van de Prins en een reus van een kerel, 'n soort Goliath.

Zo'n knaap heeft Huygens net nodig.

Zodra ze in Londen zijn aangekomen neemt Huygens zijn intrek in een herberg, waar gewoonlijk veel Fransen logeren. Hij geeft zich uit voor een voorname Franse monsieur, die met zijn dienaar in Londen vertoeft.

Nog diezelfde dag gaat Huygens een bezoek brengen bij dominee La Fontaine, terwijl Antonie naar de „Gouden Eenhoorn” gaat, waar hij de beide schippers hoopt te ontmoeten.

Als hij de gelagkamer binnenstapt ziet hij twee mannen bij een tafeltje zitten.

„Schipper Willem Jansz.?” vraagt hij.

„Jawel, wat is er van je dienst?”

„Ik ben Antonie Vermeeren, hellebaardier van de Prins van Oranje, ik moet je spreken in verband met de kleine gijzelaar hier in Londen.”

Willem legt direct de vinger tegen z'n mond.

„Maak als een haas, dat je wegkomt Vermeeren,” zegt hij, „elk ogenblik kunnen onze Spaanse vrienden hier zijn, om de plannen van De Mendoza te komen meedelen. Over een paar uur kun je hier terugkomen, dan spreken we verder.”

Vermeeren draait zich snel om en verlaat de herberg. Hij zal maar eens wat door Londen gaan kuieren. Maar hij moest geen hellebaardier van de Prins zijn als hij zo maar ging kuieren. Nee hij informeert naar het huis van De Mendoza en hij wandelt daar eens rustig rond en neemt de hele omtrek goed in zich op.

Ondertussen zit de geheime agent van de Prins bij dominee La Fontaine.

De predikant heeft de brief van De Villiers gelezen en is dadelijk bereid alle medewerking te verlenen.

„Hoe kan ik het beste het huis van de gezant bespieden dominee?” vraagt Huygens, „en hoe kom ik aan inlichtingen omtrent de jongen?”

„Dat zal ik u zeggen meneer Huygens. Ik ken hier een koopman uit Leuven, Hans Hofstad heet hij, een door en door betrouwbaar man. Hij staat bij De Mendoza goed aangeschreven, ofschoon hij geen vriend van hem is. Deze Hans Hofstad zal ik in het geheim betrekken en die zal u in alles helpen. Kunt u vanavond nog eens terug komen?”

„Zeker dominee, ik kan op elk uur van de dag hier zijn, dat spreekt.”

„Goed kom dan vanavond om zes uur bij mij, dan gaan we samen naar Walsingham, de geheimschrijver van koningin Elizabeth, een collega van u. U is immers geheimschrijver van de Prins van Oranje?”

„Inderdaad, dat ben ik.”

„Nu goed die Walsingham moeten we in het geheim betrekken. Begrijpt u dat niet? Hoeft ook niet. Later zult u dat wel begrijpen. U vertrouwt me toch wel?”

„Volkomen dominee.”

„Dat is dan afgesproken meneer Huygens. Ik verwacht u vanavond om zes uur en ondertussen zal ik zorgen, dat ik Hans Hofstad opzoek, dan kunnen we vanavond ook met hem spreken.

Twee uur later kijkt Antonie Vermeeren voorzichtig door de kleine ruitjes van de „Gouden Eenhoorn”. Ha de beide schippers zitten er samen, de kust is dus veilig en dadelijk stapt Antonie binnen.

„Keurig op tijd,” prijst Willem, „de heren zijn een kwartier geleden vertrokken. Wat wou jij nu van ons weten.”

„Je bedoelt meneer Huygens zeker, want ik kom hier uit zijn naam.”

„Ja ja natuurlijk, maar zeg op, wat is er overlegd?”

„Niet heel eenvoudig,” begint Antonie.

„Wij moeten je zoontje Klaas pakken nietwaar. Welnu dat kunnen we pas doen, als jullie met de schepen met Spaanse soldaten op zee zijn. Niet eerder en niet later.

Daarom moet meneer Huygens precies weten wanneer jullie afvaren.”

„Dat hebben we juist met Pedro en Carlos

besproken," zegt Willem. „De gezant heeft twee schepen gehuurd en is nu bezig de soldaten bij elkaar te brengen. Laat eens kijken, het is nu Dinsdag en het plan is om Donderdagmorgen in de vroege, niet later dan zes uur te vertrekken."

„Donderdagmorgen om 6 uur," hehaalt Antonie, om het goed in zijn geheugen te prenten.

„Dan zullen wij zorgen, dat we Donderdag voor de noon Klaas wegpakken als 't mogelijk is. Precies kan ik dat nog niet zeggen, want het hangt van allerlei omstandigheden af. We kunnen geluk hebben, maar 't kan natuurlijk ook tegenlopen. Als 't niet hoger of lager wil dringen we het huis van de gezant binnen, maar 't is mooier als 't op een andere manier kan."

„Ja dat begrijp ik, nog een kroes bier Vermeeren?"

„Graag!"

En nu drinken de drie mannen nog een kroes bier op de goede afloop en dan gaat Antonie weer naar zijn Franse herberg terug, om aan Huygens verslag uit te brengen.

Die avond om zes uur zit Huygens bij dominee La Fontaine. Hans Hofstad is er ook.

„Donderdag omtrent de middag moet de aanslag plaats hebben," zegt Huygens.

„'s Morgens vroeg varen de schepen weg."

„We kunnen nu nog niet precies zeggen wat de beste tijd is," zegt Hans, „dat hangt af van de inlichtingen die ik krijg. Het is natuurlijk het beste de overval te wagen, als de gezant niet thuis is. Dat moet ik dus eerst trachten te weten te komen. Twee huizen van dat van De Mendoza af woont een vriend van me. Daar ga ik heen om hem te verzoeken omstreeks de tijd, die we afspreken zijn voor- en achterdeur wijd open te zetten. Wanneer Antonie met het kind uit het huis van de gezant

komt, kan hij daar dus direct binnenvluchten. Achter het huis van mijn vriend ligt een kleine tuin, die loopt hij dan door, het hek zal openstaan en daardoor komt hij in een tweede huis en vervolgens in een derde. Het zal alles van zelf de weg wijzen, omdat ik vooraf alles klaar maak met de bewoners. Net buiten Londen op een plaats, die ik je nog nader zeggen zal, ligt een scheepje, dat onmiddellijk koers zal zetten naar Holland, zodra jullie met de jongen aan boord komt. Me dunkt verder behoef ik niets te doen."

„Als u dat alles voor elkaar maakt, doet u mij een grote dienst meneer Hofstad, zó moet de aanslag gelukken."

„Ik denk het ook, morgen zal ik er de dag voor nemen, en morgenavond laat hoop ik u nog in de herberg de laatste berichten te kunnen brengen."

Met deze belofte vertrekt Hans Hofstad en nu gaan dominee La Fontaine en Huygens een bezoek brengen bij meneer Walsingham. De predikant vertelt de geheimschrijver wat er aan de hand is.

„Die jongen móet aan De Mendoza ontnomen worden, dat begrijpt u wel. De Prins van Oranje heeft aan de vader zijn ere-woord gegeven en dat wil hij gestand doen. Maar nu moet u ons helpen."

„Hoe kan ik dat?"

„Wilt u ons wel helpen?"

„Natuurlijk, als ik maar kan."

„Daaraan twijfel ik niet," zegt de dominee. Ik vraag twee dingen van u. Vooreerst moet u zorgen voor drie paspoorten, die het mogelijk maken op elk uur van de dag Engeland te verlaten. Schrijf maar eens op."

Walsingham neemt zijn ganzeveer en schrijft.

„'n Paspoort voor Christiaan Huygens, een voor Antonie Vermeeren en een voor Nikolaas Willemsz. Zoudt u daarvoor kunnen zorgen, meneer Walsingham?"

„Zeker wel, die krijgt u morgenmiddag al."

„Mooi en nu verder. Het is heel goed denkbaar, dat De Mendoza, als hij bemerkt, dat de jongen weg is, zich tot Koningin Elizabeth zal wenden, om haar hulp te vragen ten einde de vluchteling terug te halen. Voor het geval hij dat doen wil, moet hij bij de Koningin niet terecht kunnen. U zoudt dus Hare Majesteit op de hoogte moeten brengen van de zaak en haar dringend verzoeken De Mendoza niet toe te laten."

„Dat laatste zal niet meevallen, want u weet: de Koningin is niet gemakkelijk. Maar ik zal in ieder geval mijn uiterste best doen."

„Meer mogen we van u niet vragen!"

Met een gerust hart kruipt Huygens die avond in zijn bed. Met Gods hulp zal het plan zeker slagen.

(Wordt vervolgd.)

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

11.)

10. *De ontsnapping*

Het is op deze Donderdagmorgen in het laatst van Mei vroeg licht en dat komt goed te pas. In de haven van Londen liggen vier schepen gereed, om uit te zeilen.

Vooraan ligt „De Zeemeeuw” van schipper Willem Janszoon van Hoorn, dan volgen twee vreemde schepen en daarachter ligt „De Kievit” van schipper Cornelis Leenhouder.

Op de twee middelste schepen is het buitengewoon druk. Het krioelt daar van soldaten, die er op uit zijn een goed plaatsje te vinden. Maar dat valt niet mee! Er zijn er wel twee honderd en de ruimen zijn niet zo bijster groot. Maar met passen en meten kan veel bereikt worden en nog voor de toren van de St. Paulskerk zijn zes slagen laat horen heeft ieder zijn plaats en dan worden de zeilen gehesen en gaat de tocht beginnen.

Schipper Willem Jansz. is toch wel een beetje zenuwachtig. Hij verlaat Londen, waar zijn jongen nog als gijzelaar in Spaanse handen is. En hij gaat op weg naar Vlissingen met twee schepen vol Spanjaarden, die de bedoeling hebben de stad te overweldigen. Hoe zal dat aflopen? Met een stil gebed staat de schipper aan het roer, terwijl Koos allerlei karweitjes opknapt.

De vorige avond laat is Hans Hofstad bij Huygens. Hij heeft goede berichten.

„De overval kan niet vóór twaalf uur plaats hebben,” zegt hij. Het zal na de middag worden.”

„Waarom zo laat?” vraagt Huygens.

„Eenvoudig, omdat ik zeker weet, dat de gezant van plan is om twee uur een rijtoer te gaan maken. Als u en Antonie nu zorgen, dat u omstreeks die tijd in de buurt van de ambassade zijt, ziet u de gezant weggrijden en dan kunt u uw slag slaan.”

„Prachtig meneer Hofstad, dat kan niet mooier, ik dank u wel.”

„Dat kan niet mooier, dat ben ik met u eens, maar het kan wel lelijker gaan.”

„Hoe bedoelt u?”

„Wel u moet er maar op rekenen, dat als u met de jongen het huis van mijn vriend binnenvlucht, de dienaars van De Mendoza u zullen achtervolgen. Dat wordt dan twee tegen... wie weet hoeveel. Daarom heb ik een aantal stevige kerels gehuurd, die een woordje mee zullen spreken. 't Heeft nog al wat geld gekost, maar daarop behoefde ik niet te letten hebt u gezegd.”

„Zeker niet, geld speelt geen rol, de Spanjaard betaalt. Hij heeft de schipper een mooie bom betaald. Daarvan kan alles betaald worden.”

„Dat dacht ik ook. Welnu, zodra die knapen zien, dat u achtervolgd wordt schieten ze te hulp en raken ze slaags met de Spanjaarden. Dat zal u gelegenheid geven te ontsnappen.”

„Dat hebt u mooi voor elkaar gemaakt meneer Hofstad, ik dank u zeer hartelijk.”

En Huygens drukt de Leuvense koopman heel stevig de hand, waarna deze vertrekt.

Nu is het Donderdagmiddag twee uur. Huygens en Antonie lopen onopvallend te wandelen in de buurt van het gezantschapsgebouw. Een eind verder slenteren nog enkele mannen, lui-lakken, die geen werk hebben.

Precies om twee uur komt een rijtuig voor de deur der ambassade en stapt De Mendoza in voor een kleine rijtoer.

Als het rijtuig uit het gezicht verdwenen is, loopt Huygens langzaam naar Vermeeren toe.

„Het lijkt me het beste, dat we nu maar dadelijk de overval wagen Antonie,” zegt hij. „We zullen samen aankloppen en als de deur geopend wordt dringen we met getrokken degen binnen en dan op zoek naar de jongen. We moeten maar door het hele huis „Klaas” roepen. Hebben we hem gevonden, dan grijp jij hem onder je arm en snelt de deur uit, 2 huizen verder...”

„Ja ja dat weet ik.”

„Goed en ik zal je volgen en de aftocht dekken.”

„Nauwelijks hebben ze dit plan vastgesteld of de deur der ambassade gaat open en er komen een paar jongens uit, die op de stoep beginnen te knikkeren.

„Zie je dat?” vraagt Huygens, „boffen wij even?”

„Ja, maar wie is Klaas nu?”

„Die jongen met dat blonde haar, kijk hij haalt juist een paar knikkers uit zijn zak! Twijfel je nog, dan kun je hem wel vragen of hij Klaas Willems is. Vooruit nu!”

Langzaam loopt Antonie naar de spelende jongens toe, hij bukt zich over de jongen, die Huygens hem aanwees en vraagt: „Ben jij Klaas Willemsz?”

„Ja die ben ik!”

„Dan ga je met me mee,” zegt Antonie, terwijl hij Klaas onder z'n arm neemt.

De jongen begint te schreeuwen; maar Antonie zegt dadelijk: „Houd je mond, Klaas, je vader laat je halen!” en onmiddellijk zwijgt Klaas.

Maar alsof hij door het luikje heeft staan kijken, vliegt dadelijk de deur open en Pedro gevolgd door Carlos en nog enkele soldaten stormt de deur uit.

Op hetzelfde ogenblik verdwijnt Antonie

door de openstaande deur, twee huizen verder, op de voet gevolgd door Huygens, die zijn degen in de hand heeft.

Nog voor ze bij de achterdeur zijn, zijn de soldaten ook in de gang. Al achteruitlopend houdt Huygens ze tegen met zijn degen en een ogenblik later worden de soldaten van achteren aangevallen door een troep sterke kerels, die ook het huis zijn binnengedrongen.

Dat wordt een strijd op twee fronten, waardoor veel verwarring ontstaat. De Spanjaarden krijgen het erg benauwd en ondertussen is Antonie al in het tweede huis aangekomen, snel gevolgd door Huygens, die de deur sluit. Vlug lopen ze door dit tweede huis naar een derde en daar vinden ze een schuilplaats in een binnenkamer.

Pedro en Carlos hebben zich uit de verwarring in de gang weten los te werken, maar als ze in het tweede huis komen is daar al geen spoor van de vluchtelingen meer te vinden. Wel komt de heer des huizes met een verontwaardigd gezicht op hen toelopen en vraagt hen, wat Spaanse soldaten te maken hebben in het huis van een Engels burger.

„We zoeken een paar kinderdieven, Sir,” zucht Pedro, die het angstzweet langs het gezicht loopt.

„Die zijn hier niet, kijkt maar,” zegt de burger en hij laat de soldaten in al zijn vertrekken kijken.

Pedro begrijpt er niets meer van.

Hij en Carlos begeven zich weer naar het eerste huis, waar nog druk gevochten wordt.

De aanvallers trekken nu echter langzaam terug en verspreiden zich op de straat.

Als geslagen honden komen Pedro en Carlos weer in de ambassade terug.

Ze beven als ze denken aan de woede van De Mendoza. Dat komt straks op hun hoofd terecht.

Een uur later staat het rijtuig weer voor en de Spaanse gezant stapt uit. Op de stoep doen Pedro en Carlos hem al de ontstellende mededeling, dat de kleine gijzelaar gestolen is.

„Halt!” schreeuwt De Mendoza tot de koetsier, die juist wil wegrijden.

„Rijd me dadelijk naar het paleis van de Koningin!” zegt hij terwijl hij instapt.

Aan het paleis staat Walsingham hem te woord.

„Of Hare Majesteit onmiddellijk te spreken is? In verband met een ontvoering, zegt u?”

„Ja ja zeker, de zaak is hoogst ernstig!”

„Dat neem ik graag aan, maar de Koningin ontvangt vandaag niemand in gehoor.”

„Ook niet de gezant van Zijne Majesteit de Koning van Spanje?” vraagt De Mendoza gewichtig.

„Ook die niet! Ik zei u immers reeds, dat

niemand ontvangen kan worden?" Teleurgesteld rijdt de gezant weer terug. Hij zal zijn maatregelen dan wel zonder de Koningin nemen. Want De Mendoza is een eerlijk man. Hij heeft niet voor niets op 22 April een stuk getekend, waarin hij beloofde, dat de kleine gijzelaar goed verzorgd en niet buiten Engeland gevoerd zou worden.

Die Hollandse schippers hebben hun woord gehouden. Zij zijn vanmorgen vroeg met de troepenschepen naar Holland vertrokken. 't Zou een groot schandaal zijn, als hij zijn woord niet hield. In alle richtingen laat De Mendoza Londen doorkruisen, maar nergens is een spoor van de gijzelaar te vinden. Daarop geeft hij bevel ook in de avond en in de nacht rond te speuren. Misschien houden de ontvoerders zich nu nog schuil, maar zullen ze vannacht te voorschijn komen en trachten Londen te verlaten.

Die veronderstelling was niet zo dwaas want dat is inderdaad het plan van Huygens.

Ze blijven met z'n drieën in de binnenkamer zitten en pas als de nacht is aangebroken, verlaten ze hun schuilplaats.

Voorzichtig sluipend langs de muren der huizen bereiken ze de Theems.

Ha, daar ligt het beloofde schip te wachten. De zeilen zijn gehesen, slechts een touw houdt het schip aan de wal verbonden.

„Vlug instappen heren,” zegt de schipper met gedempte stem.

Eerst springt Huygens aan boord, hij helpt Klaas bij het instappen en juist als Antonie zich ook aan boord zal begeven wordt er halt geroepen. In de duisternis zien ze enkele kerels naderen. De voorste is Pedro. Hij grijpt Antonie beet, die al reeds met één voet op het schip staat.

„Halt in naam des Konings!” brult de kerel. Maar Antonie geeft hem op hetzelfde ogenblik een duw tegen de borst.

„Varen schipper!” roept hij en terwijl hij aan boord springt duikelt Pedro de Theems in.

„Koel eerst maar eens wat af!” broemt de hel-lebaardier.

Dat brengt een heel tumult te weeg.

De makkers van Pedro hebben nu ook de oever bereikt en horen daar in het water de drenkeling te keer gaan.

Die moet natuurlijk eerst gered worden.

En pas als dat gebeurd is, kunnen ze er over denken, de achtervolging voort te zetten.

Ze vinden met veel moeite een schip, maar dan is Huygens al een heel eind de Noordzee op. De vervolgers geven dan ook al spoedig hun pogingen op en keren naar De Mendoza terug met de mededeling, dat de vogel gevlogen is en niet meer te achterhalen valt.

Rustig vaart het scheepje naar de overzijde en Zaterdag in de loop van de dag komt Huy-

gens met Klaas de gijzelaar behouden in Vlissingen aan.

Intussen heeft schipper Willem Jansz. benauwde uren doorgebracht.

Hoe dichter hij de vaderlandse kust naderde, hoe akeliger hij werd. Hij hoopte nog altijd, dat er wat gebeuren zou, waardoor hij de Spanjaarden zou kunnen kwijtraken.

Hij rekent er vast op, dat Prins Willem zijn maatregelen wel nemen zou, maar het is nu maar de vraag hoe hij dat doet.

Wordt Vlissingen in staat van verdediging gebracht? Staan er kanonnen op de wallen?

Dat kan dan nog een mooie aardigheid worden, als die straks losbranden.

Heel licht wordt zijn schip dan ook getroffen. Maar al deze overleggingen vervliegen opeens als hij de kust van Walcheren in het oog krijgt. Wat ziet hij daar?

Schepen?

Ja zeker, schepen, Hollandse oorlogsschepen, niets anders!

Maar dat betekent redding.

Zeker, de Prins heeft oorlogsschepen gezonden om de invasie der Spanjaarden tegen te houden. Nu komt alles terecht.

Maar mag hij die Spanjaarden zo maar hun ongeluk tegemoet laten varen.

Nee, dat mag hij niet; daarvoor heeft De Mendoza hem toch te veel betaald.

„Koos,” zegt de schipper, „spring jij in de roeiboot en roei naar de schepen met soldaten. Waarschuw de commandant uit mijn naam, dat er Hollandse oorlogsschepen voor de kust van Walcheren varen en dat het dus niet geraden is door te zeilen.”

Koos heeft de opdracht nauwelijks gehoord, of hij zit al aan de riemen.

Hij roeit wat hij kan en weldra heeft hij het eerste troepenschip bereikt. De commandant

buigt zich over de reling en vraagt wat er is.

Dan doet Koos de boodschap.

Hij heeft moeite om zijn lachen in te houden, als hij het benauwde gezicht van de Spanjaard ziet.

„Bij San Jago,” roept de kerel, „Hollandse oorlogsschepen voor de kust, dat is levensgevaarlijk. Hij holt naar de stuurman en commandeert hem het roer te wenden en koers te zetten naar Engeland. Het tweede schip volgt zijn voorbeeld.

De Zeemeeuw en de Kievit varen rustig naar de vloot en daar vertelt Willem aan Treslong, dat de vijand al geblazen is.

Triomfantelijk varen daarop de beide schippers de haven van Vlissingen binnen.

„Als Klaas nu maar gered wordt...” denkt Willem Jansz.

(Slot volgt.)

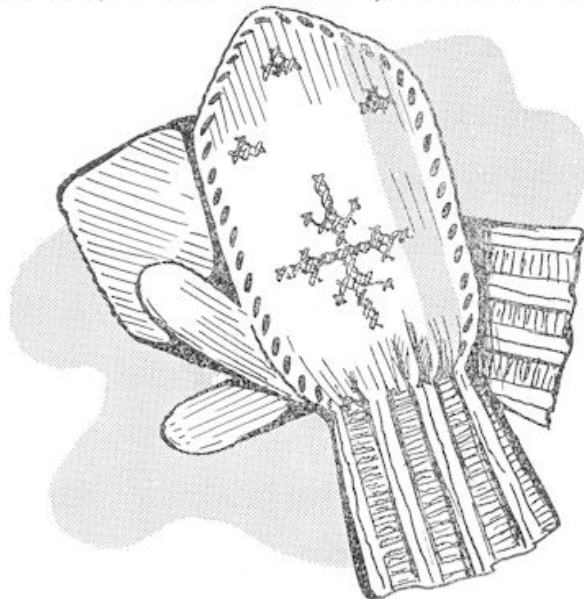
Handwerken voor meisjes

NELLY DONKER

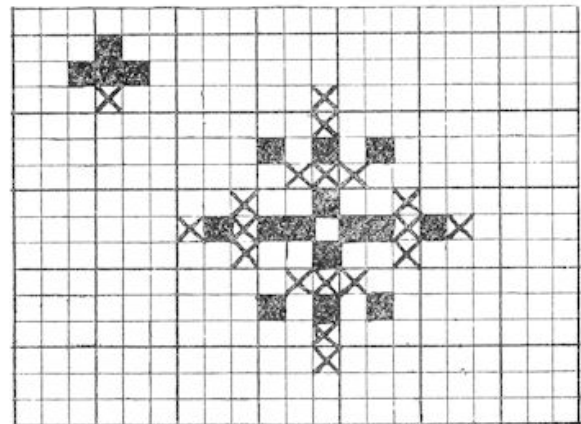
Warme winterwanten

Hiervoor heb je ongeveer 100 gram rode of donkerblauwe wol nodig, verder enkele restjes wol voor het borduren en vier dikke kousenpennen.

Je begint met 52 steken op te zetten en deze tot een rondje te sluiten. Dan brei je 8 cm. 2 st. recht.

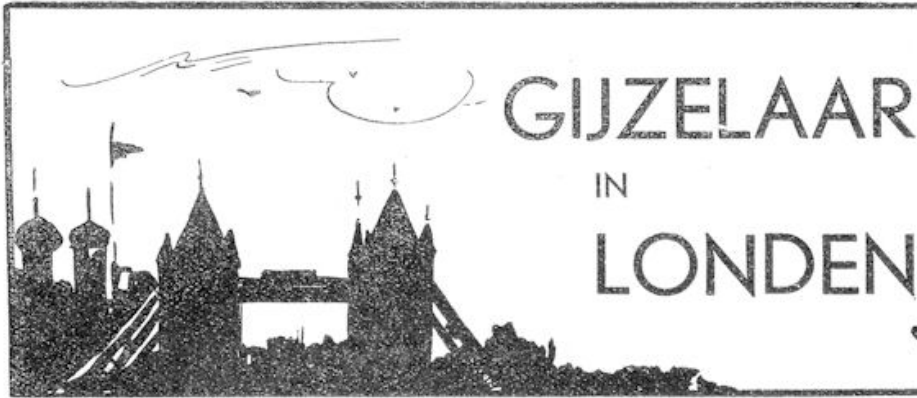
2 st. averecht en daarna rechte toeren, waarbij in de 2e toer voor de spie van de duim uit de eerste dwarsdraad van de toer 1 steek recht verdraaid gebreid wordt. Nu twee toeren verder breien en dan voor en ná de opgenomen steek 1 steek recht verdraaid opnemen. Dit opnemen steeds herhalen na iedere twee tussentoeren aan de buitenkant van de spie tot deze 17 steken breed is. De 17 steken

komen op een hulpnaald en je zet nog 2 steken op voor de vingerspanning.

Boven deze 54 steken 2 cm hoog breien en dan het werk in het midden delen. Nu vanuit het midden der beide opgezette steken van de vingerspanning uitgaande, als volgt minderen: 1 st. recht; 2 st. recht tezamen breien; 21 st. recht; 2 st. overgehaald minderen (d.w.z. 1 st. afhalen), 1 st. recht, de afgehaalde steek daarover trekken; 2 st. recht; 2 st. recht tezamen breien; 21 st. recht; 2 st. overgehaald minderen; 1 st. recht. Deze minderingen herhalen in iedere toer en op gelijke hoogte tot er nog 8 steken over zijn. Deze steken brei je met de maassteek tezamen.

Nu neem je de 17 spiesteken van de hulpnaald

Een verhaal uit het jaar 1581 door P. de Zeeuw J.Gzn.

12.)

11. *De verzoening met meester Oltusius*

Het zijn uren van grote spanning, die Willem Jansz. en Lijsbeth doorbrengen.

De inval der Spanjaarden is mislukt, dat is een grote zegen, maar wat is er intussen aan de overzijde van de Noordzee gebeurd.

Is het Huygens gelukt Klaas te ontvoeren of is het touw in de kamer van Prins Willem werkelijk een voorteken geweest?

Het zijn allemaal vragen, waarop ze geen antwoord weten.

Afwachten maar, dat is het enige.

Maar ondertussen kruipen de uren voort terwijl de spanning van minuut tot minuut toeneemt.

De Vrijdagnacht kruipt voorbij; het wordt Zaterdagmorgen en nog is de gijzelaar niet terug.

Moeder Lijsbeth is al honderdmaal naar de deur gelopen, om de straat in te kijken of ze nog niets ziet komen, maar altijd te vergeefs.

„Ik houd het in huis niet uit,” zegt Willem, „ik ga naar de haven!”

Daar staat hij dan en tuurt naar het Westen. Eindelijk, ja daar ziet hij een scheepje naderen.

Maar wat is er dat voor een?

't Heeft de Engelse vlag in top.

Dat kan natuurlijk; Huygens zal een Engelse schipper gehoord hebben. 't Is dus heel goed mogelijk dat het gezelschap daar nadert.

Snel rent Willem naar huis, om te zeggen, dat er een Engels schip in zicht is.

Ja, nu houdt Lijsbeth het ook niet uit in huis.

Ze gaat met haar man mee naar het havenhoofd en samen staan ze daar te turen.

Er komen mensen bij staan, die nieuwsgierig vragen, wat er aan de hand is, maar Willem heeft niet veel zin om tekst en uitleg te geven. Eindelijk vaart de Engelsman de haven in en nu is er geen twijfel meer mogelijk.

Voor op de plecht staat Klaas, de gijzelaar

en hij wuift met z'n muts zodra hij Willem en Lijsbeth in het oog krijgt.

Als de schuit vast ligt is hij de eerste, die aan wal springt. Hij vliegt moeder in de armen. Meneer Huygens stapt even van boord en feliciteert de schipper. Dan vertelt hij hoe de ontvoering zich heeft toegedragen.

Maar als de schipper hem en Antonie mee naar zijn huis wil hebben, bedankt Huygens vriendelijk. Hij moet zo gauw mogelijk naar Delft. De Engelsman zal hem naar Maaslandsluis brengen. Vandaar is het met de trekschuit maar een wipje naar Delft.

Als er afscheid genomen is gaat Klaas in triumf met vader en moeder naar huis. 'n Hele stoet jongens vergezelt hen, en allerlei uitroepen worden gehoord.

Leyn Hendriks roept nog gauw: „Klaas, heb je een nieuwe kathedr voor de meester wezen kopen?”

Dat bederft het feest van Klaas wel een beetje. Het herinnert hem ineens weer aan de oorlog, die hij altijd nog voert met meester Oltusius.

Maar daar wil hij niet aan denken. Dat komt Maandag wel terecht; morgen is het eerst nog Zondag.

Thuis is het volop feest.

Moeder zet de pot te vuur en bakt een grote, dikke pofkoek, 'n broeder in de pan, vol met krenten en rozijnen.

En daar smullen ze allemaal heerlijk van.

's Avonds voor het naar bed gaan, met Klaas er ook bij, dankt vader de Here voor Zijn genadige bewaring. „Verdiend is het niet Here,” zegt vader, „want wij zijn alle grote zondaars, Klaas ook, maar om Jezus' wil hebt U ons deze gunst willen verlenen.”

„Was het nu met de meester ook maar weer goed,” denkt Klaas als hij in bed ligt.

's Zondags gaan ze tweemaal naar de kerk en de overige tijd moet Klaas maar vertellen

van alles, wat hij beleefd heeft. 't Is ook geen kleinigheid: hij is gijzelaar geweest in Londen. Hij heeft bij de Spaanse gezant in huis gewoond en hij werd opgepast als een prins. Welke jongen zou dat overkomen.

Maar als Klaas de volgende morgen gehoorzaam naar school wil gaan, mag hij niet van zijn vader.

„Dat schoolgaan heeft nog wel enkele dagen de tijd Klaas,” zegt Willem.

„Maar vader ik ben al in zo'n tijd niet naar school geweest.”

„Ja, dat weet ik wel. Eerst was je ziek en daarna werd je gijzelaar en tussen die bedrijven door heb je nog zo ongeveer de school afgebroken, is 't niet.”

Klaas krijgt een kleur.

Hij wordt niet graag herinnerd aan die nare geschiedenis.

„Als je weer naar school gaat, dan doe je het goed,” zegt vader en dat is alles, wat Klaas te horen krijgt.

Hij mag elke dag houthakken en vuur stoken voor zijn moeder; hij mag aan boord van de „Zeemeeuw” allerlei karweitjes opknappen, maar naar school mag hij niet.

Een week later; de volgende Maandagmorgen, wordt het raadsel opgelost.

Dingeman, de schrijnwerker, staat al vroeg met een handkar voor de deur en daarop staat een prachtige fonkelnieuwe kathedor. Zo'n mooie heeft Klaas in zijn leven nog niet gezien. In de kerk staat zelfs niet zo'n mooie.

Willem komt naar buiten en Dingeman vraagt, „is ie naar je genoeg schipper?”

„'t Is in orde Dingeman, nu moet je hem nog naar de school van meester Oltusius brengen, Klaas zal met je meegaan, en dan kom jij vanavond je geld maar halen.”

Klaas gaat met Dingeman op stap.

Tevoren heeft zijn vader hem z'n les gelezen.

De jongen voelt zich helemaal niet prettig, al komt hij met z'n mooi cadeau voor de meester aanzetten.

De school is al begonnen als ze er komen en Klaas stapt naar binnen.

Och heden, de goede man heeft twee kisten op elkaar gezet en daar troont hij nu op, terwijl er twee andere kisten op elkaar vóór hem staan en dat is nu zijn kathedor.

Maar dat zal kort meer duren.

„Meester,” vraagt Klaas als hij voor de gevreesde schoolarch staat: „Wilt u eens even meekomen?”

„Ah zo, dat is dat lieve ventje van schipper Willem Jansz. weer, zo zo Nikolaas ben jij er ook weer.

Je komt nu zeker afrekenen hè? Ja dat is goed manneke, er zit nog heel wat voor jou in het vet!”

De jongens gnuiven al.

Dat zal straks vast weer een groot spektakel worden.

Maar dat wordt het niet.

Meester Oltusius loopt met Klaas mee naar buiten. Hij verwacht daar zeker de schipper, maar als Klaas hem, buitengekomen, de nieuwe kathedor toont en zegt: „Meester, die is nu voor u en of u me vergeven wilt, wat ik onlangs gedaan heb,” dan slaat de goede man van schrik bijna achterover.

„Is die... voor mij... Klaas?” hakkelt hij.

„Ja meester in plaats van de andere, die ik kapot gemaakt heb.”

„Maar jongen, wat ben ik daar blij mee. En of ik het je vergeven wil, natuurlijk Klaas, ik had het je eigenlijk allang vergeven, maar nu is alles dubbel en dwars in orde, hoor. Wel, wel, wat zal mijn vrouw ogen opzetten.”

„Dingeman, zullen we hem even binnendragen?”

„Ik zal Dingeman wel helpen meester,” zegt Klaas en daar gaat ie dan.

Meester loopt voorop als een soort van overwinnaar. Vóór de klas schopt hij de kisten aan de kant en dan wacht hij op de komst van het nieuwe meubel.

Maar het is een hele vracht. Dingeman en Klaas hebben er bijna te veel aan, maar op een commando van de meester vliegen Lieven, Leyn, Melis en nog een paar anderen van hun plaats, om een handje te helpen.

Daar staat dan nu de nieuwe kathedr. Hij is hoger en groter dan de vorige; ook is er mooier hout voor gebruikt.

Als Dingeman vertrokken is en de jongens weer op hun plaats zitten, doet meester Oltusius voorzichtig het deurtje open en bestijgt zijn troon. Hij doet dat met een deftigheid, alsof hij een koning is. Hoog troont hij nu boven de lerende schare uit. En wat zit die bank gemakkelijk. Kijk eens er is zowaar nog een aparte rugleuning bijgemaakt, een beetje gebogen. Dat komt z'n oude rug ten goede.

„Leunis en Melis,” zegt de meester, „brengen jullie die kisten eens in huis en vraagt dan meteen of mijn vrouw eens komt kijken.”

'n Ogenblik later komt de meesterse het lokaal binnen met opgestroopte mouwen, want ze is juist aan de was.

Ze slaat haar zeepsophanden in elkaar als ze het prachtstuk bekijkt.

„Thijs,” zegt ze „die is haast te mooi om in te zitten, pas nou op, dat je geen inkt most hoor!” En waarschuwend gaat de wijsvinger omhoog.

Er heerst die morgen een prettige sfeer in de school. Verschillende jongens voelen hun geweten. 't Is waar, Klaas is met dat ongeluk begonnen, maar zij hebben toch ijverig meegedaan, om de kathedr in elkaar te werken. Maar nu is de zaak kostelijk opgelost. Zo'n Klaas toch.

Om elf uur wordt er geen lawaai gemaakt, maar al de jongens groepen samen om Klaas en nu moet hij gaan vertellen, wat hij allemaal beleefd heeft, toen hij gijzelaar was in Londen.

12. Besluit.

Bijna altijd als een verhaal uit is, wordt de vraag gedaan: „Is dit echt gebeurd?”

Op die vraag kan lang niet altijd bevestigend geantwoord worden.

Maar met het verhaal over de „Gijzelaar in Londen” is dit anders.

Dit verhaal is werkelijk zo gebeurd.

De hoofdpersoon Klaas heeft echt bestaan. In een oud geschiedenisboek las ik: „De geroofde knaap, Nikolaas Willemszoon genaamd, is naderhand scheepsbevelhebber in dienst der Staten geworden.

In dat zelfde boek las ik, dat Huygens, die de moeilijke opdracht had vervuld van de Prins een gouden gedenkpenning kreeg met het opschrift: „Mandati strenue executi monum”, d.i.

gedachtenis voor een moedig uitgevoerde last.

De verschillende personen, die in het verhaal voorkwamen hebben bestaan.

Ds De Villiers, ds La Fontaine, Hans Hofstad, Antonie Vermeeren, Walsingham, De Mendoza, Willem Janszoon van Hoorn, Cornelis Leenhouders zijn alle namen, die in de oude geschiedenisboeken genoemd werden met betrekking tot deze geschiedenis. Nikolaas was inderdaad een jongen van elf jaar. Hij was dus al vroeg in dienst van het vaderland.

En hij is dat gebleven ook.

Er is uit Klaas een stevige zeeman gegroeid, die wat kón en wat durfde.

Aan zulke jongens is altijd door grote behoefte. Ook nog in deze tijd.

Maar het moeten jongens zijn, die hun kloeke daden niet in eigen kracht willen doen, maar die hun hulp van God verwachten.

Wij moeten alle krachten inspannen, maar de zegen moet van boven komen. Dat heeft Klaas Willemszoon van Hoorn ook ondervonden.

Misschien hebben de klappen van meester Oltusius daar ook nog een beetje aan meegeholpen.

De goede man bedoelde het best, maar hij tracteerde het toch een beetje verkeerd.

EINDE

